

Afsender: Lemvig Kommune
Rådhusgade 2, 7620 Lemvig

Lynggård fjerkræfarm
Lindy Nielsen
Mejerivej 10
7620 Lemvig

26. august 2019

Teknik & Miljø
Rådhusgade 2
7620 Lemvig
Telefon: 9663 1200

Mail: teknik@lemvig.dk
J.nr.: 09.17.19P19-0016
S.nr.: 157887
B.nr.: 1376192

Ref.: SIBN
Dir.tlf.: 9663 1112

131, v. 23/01-2019

§16a-godkendelse af husdyrbrug

CVR-nr. 11 09 06 99
P-nr. 1.004.883.240

Mejerivejen 10, 7620 Lemvig

matrikel nr. 12p, Dal Anneksgård, Fabjerg

Lynggård Fjerkræfarm, 2017

Godkendelse af den 26. august 2019
Annoncedato den 28. august 2019

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
Læsevejledning	4
1.1. Beskrivelse af projektet	6
1.2. Afgørelse	6
1.2.1. Dispensation for afstandskrav	7
1.3. Begrundelse for afgørelsen	7
1.4. Vilkår og generelle regler	10
1.4.1. Generel regel om effektiv rengøring	14
1.4.2. Særregler for IE-husdyrbrug	14
1.5. Offentlighed og høring	16
1.6. Klagevejledning	18
2. Generelle forhold	20
2.1. Meddelelsespligt	20
2.2. Frist for udnyttelse og kontinuitetsbrud	20
2.3. Revurdering og retsbeskyttelse	20
3. Miljøvurdering af staldanlæg	23
3.1. Lokalisering	23
3.1.1. Landskabelige forhold	24
3.2. Dyrehold, staldanlæg og management	28
3.2.1. Produktionsareal	28
3.2.2. Emissionsgrænseværdi for BAT (bedste tilgængelige teknik)	29
3.3. Gener	29
3.3.1. Lugt	29
3.3.2. Støj	30
3.3.3. Lys	32
3.3.4. Fluer og skadedyr	32
3.3.5. Støv	32
3.3.6. Transport	33
3.4. Forurening	33
3.4.1. Spildevand herunder regnvand	33
3.4.2. Husdyrgødning og foder	34
3.4.3. Affald	35
3.4.4. Råvarer og hjælpestoffer	36
3.4.5. Driftsforstyrrelser eller uheld	37
3.4.6. Driftens ophør	37
3.5. Ammoniakpåvirkning af natur	38
3.5.1. Beskyttet natur	38
3.5.2. Habitatvurdering	40
4. Bilag IV-arter	43

Datablad

Ansøger	Kolding Herreds Landbrugsforening /Lene Egtved Andersen Niels Bohrs Vej 2 6000 Kolding Tlf.: 76 34 17 88 lea@khl.dk for Lynggård Fjerkræfarm v/Lindy Søgaard Nielsen Mejerivejen 10 7620 Lemvig
Husdyrbrugets adresse	Mejerivejen 10 7620 Lemvig
Matrikelnummer	12p, Dal Anneksgård, Fabjerg
Virksomhedens art	Fjerkræavl
Ejer og kontaktperson	Lindy Søgaard Nielsen Tlf.: 29 78 76 45 lsn07@mail.tele.dk
CVR-nummer	11 09 06 99
CHR-nummer	17 894
P-nummer	1.004.883.240
Tilsynsmyndighed	Lemvig Kommune
Forside	Luftfoto af ejendommen, 2017 https://skraafoto.kortforsyningen.dk Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Læsevejledning

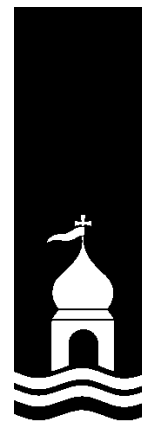
Denne miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit og en bilagsdel. Første del udgøres af selve miljøgodkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller vedrørende indretning og drift af husdyrbruget.

Anden del er den miljøtekniske vurdering. Her redegøres for den påvirkning, det søgte projekt forventes at have på omgivelserne.

Bilagsdelen indeholder ansøgers miljøkonsekvensrapport og kortbilag.

Sagen er behandlet efter LBK nr. 1020 af 6. juli 2018 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., herefter også kaldet Husdyrbrugloven.

Miljøgodkendelse med vilkår

1.1. Beskrivelse af projektet

Det søgte projekt indebærer, at der opføres to nye kyllingehuse, på hver 2.620 m².

Produktionsarealet på ejendommen udvides med 5.000 m² fra et eksisterende produktionsareal på 4.000 m² til 9.000 m².

Der opføres desuden nye fodersiloer og opsamlingsbeholdere til vaskevand.

Ansøgningen er indsendt den 1. maj 2019 via det digitale ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, skemanummer 210 155.

1.2. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt på vilkår, der har til hensigt at beskytte den omgivende natur og miljø, samt de omkringboende.

Godkendelsen meddeles i medfør af Husdyrbruglovens § 16a.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget, herunder, at der anvendes den bedste tilgængelige teknik. Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget ved at efterleve vilkår i godkendelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

Denne miljøgodkendelse må ikke tages i brug, før end ejeren af Lynggaard Fjerkræfarm har erhvervet nabo-ejendommen Mejerivejen 11 og herved sikret, at Husdyrbruglovens lugtbeskyttelsesniveau er overholdt.

Denne miljøgodkendelse må ikke tages i brug, før end der er meddelt særskilt dispensation efter § 65 i Naturbeskyttelsesloven for afstandskravet i Naturbeskyttelseslovens § 17 om skovbyggelinje.

Godkendelser og tilladelser efter anden lovgivning, for eksempel rørlægnings-, udlednings-, nedrivnings- og byggetilladelse, er ikke indeholdt i denne miljøgodkendelse, men skal søges særskilt hos Lemvig Kommune.

Projektet kræver byggetilladelse og udledningstilladelse.

1.2.1. Dispensation for afstandskrav

Lemvig Kommune dispenserer for Husdyrlovens afstandskrav til naboskel på 30 meter.

Dr dispenserer for afstandskrav til matriklerne 12q, 14z og 35m, Dal Anneksgård, Fabjerg.

Ejerne af de berørte matrikler er hørt i forbindelse med nabohering af forslag til miljøgodkendelse.

Dispensationen meddeles i henhold til Husdyrlovens § 9, stk. 3. Der redegøres nærmere for dispensationen i den miljøtekniske beskrivelse, afsnit 3.1.

På Lemvig Kommunes vegne den 26. august 2019.

Simon Bach Nielsen
Miljøingeniør

1.3. Begrundelse for afgørelsen

Projektet indebærer, at slagtekyllingeproduktionen på det eksisterende husdyrbrug udvides i to nye produktionshuse og at det samlede staldanlæg godkendes efter den nye husdyrregulering ("stipladsmodellen").

Ved den nye regulering kan de enkelte stalde udnyttes uden krav til antal producerede kyllinger eller vægtintervaller. Rammerne for produktionen bestemmes i stedet ud fra dyrevelfærdsreglerne.

Denne afgørelse medfører, at der stilles vilkår om produktionsarealet på staldanlægget.

Den hidtidige produktionstilladelse til en årlig produktion af et fastsat antal slagtekyllinger med en fastsat alder bortfalder.

Husdyrbruget drives med produktion af slagtekyllinger.

Den søgte produktion udgør mere end 40.000 stipladser til fjerkræ og er herved omfattet af husdyrbruglovens § 16a, stk. 2, nr. 3 (IE-husdyrbrug).

Staldanlægget ses på bilag 1.

Særkender ved den søgte produktion

Slagtekyllingeproduktion er kendetegnet ved at bestå af relativt få og enkle processer, som i høj grad er automatiseret. Samtidig indebærer slagtekyllingeproduktion et særdeles højt niveau af overvågning og processtyring gennem nøje fastlagte procedurer.

Produktion af slagtekyllinger er følsom for selv de mindste påvirkninger og variationer i staldklima. Produktionen kræver derfor en konstant overvågning af staldklimaet. Temperatur og luftfugtighed skal tilpasses fra dag til dag.

Foder og vand tildeles i trug og kar, som hæves fra gulvet i takt med dyrenes vækst.

Fodringen er fuldautomatiseret, men der er behov for vedvarende og grundigt eftersyn og vedligehold af vand- og fodersystemerne i staldene.

Våd fjerkrægødning frigiver væsentlige mængder ætsende ammoniakforbindelser. Derfor kan selv et begrænset vandspild, fx fra en defekt ventil eller en utæt pakning, forårsage skader på dyrenes trædepuder.

Slagtekyllingernes foder er færdigblandet og leveres fra foderfabrikker.

Staldene er indrettet med fast gulv og afløb, og dyrene går i fugtabsorberende dybstrøelse, typisk halm eller spåner.

Fra udklækket æg til slagteklar kylling går der cirka 7 uger. Efter hvert hold tømmes, rengøres, desinficeres og udtørres staldene. Husdyrgødningen opbevares på møddingsplads eller i markstakke.

Slagtekyllingeproduktion er en intensiv produktionsform med høj belægning af dyr. Produktionsformen kan potentielt påvirke omgivelserne med en ammoniakemission og et væsentligt lugtbidrag.

Produktionen indebærer et stort varme- og ventilationsbehov for at sikre indeklimaet og energiforbruget er derfor generelt højere end ved andre typer af husdyrbrug.

Varmevekslere

På dette staldanlæg er der etableret varmevekslere på de eksisterende stalde, og der etableres varmevekslere på en af de to nye stalde.

Ved at genindvinde varmen, reduceres det samlede energiforbrug, og samtidig reduceres ammoniakemissionen.

Støj- og vibrationsgener fra større vogntog og støj fra ventilationsanlæg er almindelige indvirkninger, som kan forventes fra

slagtekyllingeproduktion. Disse har dog ikke et større omfang end indvirkningen fra andre typer af husdyrbrug og vil normalt ikke være til væsentlig gene.

Foranstaltninger mod skadelige indvirkninger på miljøet

Det er ved sagens behandling konstateret, at det søgte projekt overholder de fastsatte beskyttelsesniveauer for ammoniak i husdyrbrugloven.

Husdyrbruget er lokaliseret i en så tilstrækkelig afstand fra særlig ammoniakfølsom natur og natur, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, herunder potentielle levesteder for Bilag IV-arter, at projektet i sig selv ikke vurderes at medføre risiko for skadevirkninger som følge af ammoniakemissioner fra staldanlægget, eller risiko for påvirkning af Bilag IV-arter som følge af husdyrbrugets aktiviteter.

Husdyrbruget er forpligtet til at overholde de generelle regler for husdyrbrug om indretning og drift i husdyrgødningsbekendtgørelsen, herunder krav om tæthed og styrke af gyllekanaler, rørføringer, gyllebeholdere, mv.

Husdyrbruget har en beredskabsplan som skal følges ved driftsforstyrrelser og miljøuheld. Der er krav til håndtering og bortskaffelse af affald, forbud mod oplag af forurenende stoffer ved overfladeafløb, og krav om effektiv bekæmpelse af fluer og skadedyr, herunder rottebekæmpelse.

Det vurderes heraf, at husdyrbruget drives uden væsentlig risiko for forurening af jord og grundvand og uden væsentlig risiko for tilstandsændringer af beskyttet natur.

Der stilles vilkår om at anvende varmevekslere i de to eksisterende stalde og i en af de to nye stalde og der stilles vilkår om god staldhygiejne, så ammoniak- og lugtbidrag til omgivelser reduceres og forebygges.

Der stilles vilkår om afskærmende beplantning til at forebygge en væsentlig landskabelig påvirkning.

Det er Lemvig Kommunes samlede vurdering, at driften af det eksisterende staldanlæg kan godkendes efter den nye husdyrregulering uden at det vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

1.4. Vilkår og generelle regler

Miljøgodkendelsen meddeles på nedenstående vilkår.

Husdyrbruget skal desuden efterleve en række generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, se afsnit 1.4.1 og 1.4.2.

1. Ibrugtagen af miljøgodkendelsen

Denne miljøgodkendelse må ikke tages i brug, før end ejeren af Lynggaard Fjerkræfarm, Mejerivejen 10, 7620 Lemvig, matrikel 12p, har erhvervet naboejendommen Mejerivejen 11, 7620 Lemvig, matrikel 13g, Dal Anneksgård, Fabjerg.

2. Lokalisering og udformning af nye kyllingestalde

De projekterede to ny kyllingestalde skal placeres som vist i bilag 1. Den østligt placerede stald nærmest den eksisterende bygningsmasse skal etableres først eller samtidigt med den vestligt placerede stald.

Følgende afstande skal overholdes:

13 meter til naboskel mod syd.

26 meter til naboskel mod vest.

29 meter til naboskel mod nord.

Kyllingestaldene skal dimensioneres med en maksimal længde på 101 meter, maksimal bredde på 26 meter og en maksimal højde i kip på 7,5 meter.

Facader, gavle og tagbeklædning skal være i samme farvenuance og stil som de eksisterende kyllingestalde på ejendommen.

Der må etableres i alt 4 fodersiloer på hver 27,5 m³ og med maksimal totalhøjde på 12,5 meter i tilknytning til de to projekterede stalde.

3. Produktionsareal og dyretype

Produktionsarealet på husdyrbruget må maksimalt udgøre **9.000 m²** med fast gulv til produktion af slagtekyllinger.

4. Afskærmende beplantning

Der skal etableres og til steds vedligeholdes beplantning omkring det samlede staldanlæg. Den afskærmende beplantning skal som minimum dække de skitserede felter i bilag 2.

5. Forhåndsansmeldelse af markstakke

Fast husdyrgødning fra staldene skal som udgangspunkt bringes direkte til biogasanlæg som oplyst i ansøgningen.

Oplagres den faste komposterede gødning i stedet i markstakke, skal placeringen af markstakke forhånds anmeldes til Lemvig Kommune senest en uge inden markstakken etableres.

6. Varmevekslere på Hus 1, Hus 2 og Hus 3

Hus 1, Hus 2 og Hus 3, markeret i bilag 1, skal være tilkoblet varmevekslere.

Varmevekslerne skal være optaget på Miljøstyrelsens Teknologiliste med en ammoniakreducerende effekt på minimum 30 %.

Varmevekslerne skal være i drift året rundt, så den maksimale ammoniakreducerende effekt af anlægget opnås.

7. God hygiejne på husdyrbruget

Husdyrbruget og dens omgivelser skal renholdes, så lugtbidrag begrænses mest muligt og så tilhold af fluer og skadedyr forebygges i videst muligt omfang.

8. Støj

Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Dag	Periode	Reference-tidsrum	Værdi
Mandag- fredag	kl. 07.00-18.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	7 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00-18.00	4 timer	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	8 timer	45 dB(A)
Alle dage (aften)	kl. 18.00-22.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (nat)	kl. 22.00-07.00	½ time	40 dB(A)

For dag-, aften og natperioden skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på henholdsvis 8 timer (lørdag 7 og 4), 1 time og ½ time.

Maksimalværdier af støjniveauet må om natten ikke overstige ovennævnte kravværdier med mere end 15 dB(A).

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager om støj fra husdyrbruget er velbegrundede, skal husdyrbruget igennem en akkrediteret virksomhed for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Med mindre der er tale om overskridelser af grænserne, kan målingerne højst kræves udført

én gang årligt og skal foretages i overensstemmelse med Miljøstyrelsens gældende vejledning.

9. Flue- og skadedyrsbekæmpelse

På husdyrbruget skal der foretages effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjer og vejledninger fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Retningslinjer og vejledninger findes på <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>.

10. Forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Husdyrbruget skal til enhver tid have en aftale med et akkrediteret rottebekæmpelsesfirma.

Aftalen skal indebære, at firmaet jævnligt foretager kontrolbesøg på husdyrbruget. Firmaets anbefalinger om forebyggelse og bekæmpelse af rotter skal efterleves.

11. Forebyggelse af forurening via overfladeafløb

Det skal sikres, at der ikke er risiko for forurening af vandmiljøet via overfladeafløb på husdyrbruget.

Foder, gødning, husdyr, olie, kemikalier og forurenende stoffer i øvrigt må derfor ikke oplagres, anvendes eller transporteres i nærheden af overfladeafløb.

Overfladeafløb må ikke anvendes til bortskaffelse af nogen former for vaskevand eller restvand.

12. Affald

Dagrenovationslignende og forbrændingseget affald skal opsamles i en container beregnet til formålet.

Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas og lignende skal opbevares i en engangsplastspand, beregnet til formålet.

Ikke-geanvendeligt PVC-affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-geanvendeligt farligt affald skal opbevares under tag i separate, egnede beholdere.

Alt olieaffald skal opbevares i tromler eller andre egnede beholdere, der er placeret indendørs, på tæt gulv uden afløb i nærheden.

Affaldsoplaget skal være placeret på en sådan måde at et eventuelt spild ikke kan løbe i afløb, ud af døre og porte eller ud af en utæt sokkel eller lignende.

Det skal sikres, at et eventuelt spild kan opsamles indendørs.

Anvendes der spildbakke eller opkant omkring oplaget, skal denne indrettes således, at indholdet fra den største beholder kan tilbageholdes.

13. Beredskabsplan

Husdyrbruget skal udarbejde en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal løbende opdateres og opbevares på husdyrbruget og være tilgængelig for alle ansatte.

Beredskabsplanen skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

14. Unormale driftssituationer

Ved hændelser eller uheld, som indebærer risiko for miljøskade, skal husdyrbruget handle i overensstemmelse med beredskabsplanen.

Ved hændelser eller uheld, som indebærer risiko for miljøskade, og som ikke er beskrevet i beredskabsplanen, skal husdyrbruget kontakte beredskabet via 1-1-2 og følge beredskabets instrukser.

15. Forbud mod farlige stoffer

Der må ikke anvendes, fremstilles eller frigives farlige stoffer i forbindelse med husdyrproduktionen.

Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger som defineret i artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

16. Driftens ophør

Ved husdyrbrugets fuldstændige ophør skal der ske oprydning og rengøring af alle stalde, opbevaringsanlæg og udendørs arealer.

Driftsherren skal orientere tilsynsmyndigheden senest to uger efter ophør.

Rørføringer og opsamlingsbeholdere skal tømmes for husdyrgødning, vaskevand og restvand og rengøres.

Husdyrgødning og vaskevand skal føres til husdyrbrugets husdyrgødningsopbevaringsanlæg og udbringes eller flyttes inden

for en rimelig tid, dog senest inden for et år efter driftens ophør.

Olieoplag, kemikalier og affald som hidrører husdyrbrugets drift skal bortskaffes efter gældende regler og senest tre måneder efter driftens ophør.

1.4.1. Generel regel om effektiv rengøring

Bekendtgørelse nr. 1467 af 6. december 2018, § 39 indebærer et generelt krav for alle husdyrbrug omfattet af § 16a og b om effektiv rengøring af ikke-produktionsarealer:

Husdyrbrug skal på et areal, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, foretage effektiv rengøring efter endt ophold

1) senest 4 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene har adgang på arealet dagligt, og

2) senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene ikke dagligt har adgang på arealet.

1.4.2. Særregler for IE-husdyrbrug

Bekendtgørelse nr. 1467 af 6. december 2018, § 37 indebærer et generelt krav for IE-husdyrbrug om at anvende og dokumentere brugen af fasefodring, letfordøjeligt uorganisk fosfat eller fytase:

IE-husdyrbrug med produktion af slagtesvin eller skrabe-kyllinger skal anvende fasefodring, letfordøjeligt uorganisk fosfat eller som minimum enkelt dosis (100 pct.) fytase.

Stk. 2. IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere anvendelse af fodring eller fodringsteknikker som nævnt i stk. 1. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Bekendtgørelse nr. 1467 af 6. december 2018, § 43 indebærer et generelt krav for IE-husdyrbrug om miljøledelsessystemer:

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem, der opfylder betingelserne i stk. 2.

Stk. 2. Den, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget, skal gennemføre og overholde et miljøledelsessystem, herunder

1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,

2) fastsætte miljømål,

3)udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,

4)minimum 1 gang årlig evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og

5)minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Stk. 3. IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med de krav, der er nævnt i stk. 2, nr. 1-5, f.eks. digitalt eller i form af dokumenter. Dokumentation skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Stk. 4. Kravet om et miljøledelsessystem skal opfyldes fra det tidspunkt, hvor IE-husdyrbruget får en godkendelse efter § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven. Kravet skal for andre IE-husdyrbrug være opfyldt den 21. februar 2021.

Bekendtgørelse nr. 1467 af 6. december 2018, § 46 indebærer et generelt krav for IE-husdyrbrug om en vurdering efter § 38k, stk. 1 i jordforureningsloven ved IE-brugets ophør:

Ved ophør af aktiviteter på IE-husdyrbrug finder kapitel 4 b i lov om forurenede jord anvendelse.

Stk. 2. Ved ophør forstås

1)ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget,

2)når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven, eller stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug,

3)situationer omfattet af § 59 a, stk. 2, i husdyrbrugloven, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven, eller

4)situationer omfattet af § 48, stk. 2, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Stk. 3. IE-husdyrbrug skal senest 4 uger efter driftsophør anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurenede jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurde-

ringen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

1.5. Offentlighed og høring

Foroffentlighed

Det søgte projekt er offentliggjort på Lemvig Kommunes hjemmeside i perioden 15. maj – 12. juni 2019 og ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig.

Lemvig Kommune har ikke modtaget henvendelser fra offentligheden i løbet af den foroffentlige høring.

Høring af ansøger og interessenter

Kommunens forslag til miljøgodkendelse har været sendt i høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Herefter er naboer inden for konsekvensradius (967 meter), interesseorganisationer og eventuelt andre berørte orienteret om forslaget ved 30 dages høring. Følgende er hørt:

- Fabjergkirkevej 54, 7620 Lemvig
- Fabjergkirkevej 56, 7620 Lemvig
- Fabjergkirkevej 58, 7620 Lemvig
- Gammel Møllevej 3, 7620 Lemvig
- Gammel Møllevej 6, 7620 Lemvig
- Mejerivejen 9, 7620 Lemvig
- Mejerivejen 10, 7620 Lemvig
- Mejerivejen 11, 7620 Lemvig
- Mejerivejen 15, 7620 Lemvig
- Mejerivejen 17, 7620 Lemvig
- Tingvej 7, 7620 Lemvig
- Tingvej 11, 7620 Lemvig
- Tingvej 13, 7620 Lemvig
- Tingvej 15, 7620 Lemvig
- Tingvej 19, 7620 Lemvig

- Danmarks Naturfredningsforening, jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk og dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum, mette.klingenberg@holstebro-museum.dk

Lemvig Kommune har ikke modtaget høringsvar under nabohøringen.

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres på Lemvig Kommunes hjemmeside, www.lemvig.dk den 28. august 2019 og ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig. Følgende er orienteret om afgørelsen:

- Mejerivejen 10, 7620 Lemvig
- Kolding Herreds Landbrugsforening, lea@khl.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Nord, Falstersvej 10, 8940 Randers SV, senord@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet LimfjordSyd, limfjordsyd@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@ae.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, teamstr@gmail.com
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark afid@aktivefritidsfiskere.dk

- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

1.6. Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af klageberettigede efter Husdyrbruglovens §§ 84-87, herunder ejeren af husdyrbruget og enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber den 25. september 2019.

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jævnfør Husdyrbruglovens § 90.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privat betale et gebyr på kr. 900 og som organisation, forening, myndighed eller virksomhed kr. 1.800. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller

3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en godkendelse efter § 16a har ikke opsættende virkning med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrbrugloven. Det betyder, at hvis eventuelt byggeri påbegyndes og en sag påklages kan Miljø- og Fødevareklagenævnet sætte byggeriet i stå eller kræve nedrivning for ansøgers regning.

2. Generelle forhold

2.1. Meddelelesespligt

Inden enhver ændring, etablering eller udvidelse af produktionsareal, dyreart eller dyretype og inden etablering af fast placerede husdyranlæg, gødningsopbevaringsanlæg, m. v., skal der indgives forhåndsansøgning til Lemvig Kommune, jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 70.

Ændringer og udvidelser af husdyrbruget, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet må ikke foretages uden Lemvig Kommunes forudgående godkendelse.

2.2. Frist for udnyttelse og kontinuitetsbrud

Der søges godkendelse til at etablere to nye stalde til slagtekylningeproduktion og til at overgå til stipladsmodellen.

Godkendelsen skal være udnyttet senest 6 år efter at den er meddelt.

Afgørelsen anses for at være taget i brug når den er meddelt, hvorefter den eksisterende fjerkræfarm reguleres efter stipladsmodellen.

Hvis godkendelsen ikke udnyttes i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del, der ikke har været udnyttet (kontinuitetsbrud). Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt.

Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 pct. af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

2.3. Revurdering og retsbeskyttelse

Kommunalbestyrelsen skal tage en godkendelse af et IE-husdyrbrug op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39 i husdyrbrugloven, når EU-Kommissionen i EU-Tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter omfattet af § 16a, stk. 2, nr. 2, i husdyrbrugloven.

Kommunalbestyrelsen skal tage godkendelsen op til revurdering uanset § 40, stk. 1 i husdyrbrugloven. Revurderingen skal omfatte alle vilkår i godkendelsen.

Ifølge § 40 stk. 1 i Husdyrgodkendelsesloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er for-

løbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse, jævnfør altså ovenstående undtagelse.

Tilsynsmyndigheden skal dog, jævnfør Husdyrgodkendelseslovens § 40, stk. 2, tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39, hvis

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jævnfør § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog, som nævnt herover, foretages når der er forløbet 8 år.

Jævnfør § 41 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug skal miljøgodkendelsen desuden revurderes, således at husdyrbruget kan overholde ajourførte vilkår senest 4 år efter offentliggørelse af nye BAT-konklusioner.

Det er planlagt at foretage den første revurdering af denne godkendelse i **2027**, med mindre der forinden offentliggøres BAT-konklusioner.

Miljøvurdering

---

3. Miljøvurdering af staldanlæg

3.1. Lokalisering

Staldanlæggets placering i forhold til afstandskrav i Husdyrbrugslovens §§ 6 og 8 fremgår af nedenstående tabel.

Afstandskravene er gældende for det projekterede nybyggeri.

Afstand til	Opmålt afstand	Afstandskrav i Husdyrbrugloven
Nærmeste byzone eller sommerhusområde (Erhvervsområde v. Rom)	2,2 km	50 m
Nærmeste lokalplanlagte område i landzone til boligformål, offentlige formål, m.v.	>2,2 km	50 m
Nærmeste nabobeboelse* (Mejerivejen 11)	230 m	50 m
Vandforsyningsanlæg (ikke almen) (DGU 53.188)	430 m	25 m
Vandforsyningsanlæg (almen) (Fåbjerg Vandværk)	2,8 km	50 m
Vandløb, dræn og søer (Prebensgård Bæk)	540 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej (Mejerivejen)	275 m	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed (ukendt)	>1.000 m	25 m
Beboelse	165 m	15 m
Naboskel	13 m	30 m

*Mejerivejen 11 skal erhverves af Mejerivejen 10 ved realisering af projektet.

Der er cirka 490 meter til nærmeste ammoniakfølsomme naturområde omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 7.

Lemvig Kommune konstaterer, at projektet ikke overholder det generelle afstandskrav til naboskel. De projekterede stalde ønskes placeret indtil cirka 13 meter fra nærmeste naboskel.

Projektet overholder alle øvrige afstandskrav i Husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8.

Dispensation for afstand til naboskel

Projektet overholder ikke afstandskravet til naboskel, da der er 13 meter til nabomatrikel mod syd, 26 meter til nabomatrikel mod vest og 29 meter til nabomatrikel mod nord, målt fra nærmeste hjørner af den vestlige kyllingestald.

Da nabomatriklerne alle er bygningsløse og agerjord i almindelig omdrift, vurderes etablering af kyllingestalden ikke at udgøre en særlig gene for matriklernes fortsatte drift.

Lemvig Kommune vurderer på den baggrund, at der er grundlag for at dispensere for afstandskravet til naboskel.

Lemvig Kommune har hørt ejere af nabomatriklerne i forbindelse med nabohøringen.

Lemvig Kommune meddeler dispensation til Husdyrlovens afstandskrav til naboskel, jævnfør Husdyrbruglovens § 9, stk. 3.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at stalde skal dimensioneres og lokaliseres som ansøgt, så det sikres, at byggeriet ikke opføres nærmere naboskel end ansøgt.

Kornsiloer og forrum til selve staldbygningerne er ikke omfattet af afstandskravene i § 8. Ansøger forventer, at de nærmeste forrum og fodersiloer vil blive placeret cirka 24 fra naboskellet mod nord.

3.1.1. Landskabelige forhold

De landskabelige forhold er blandt andet analyseret på baggrund af Lemvig Kommunes Landskabsanalyse fra 2013/14.

Landskab og geologi

Ejendommen ligger på sidste istids hovedopholdslinje, hvor isens fremrykning fra nord standsede for 12-15.000 år siden. Smeltevand fra isen førte sand og grus med sig og skabte hedesletten mod syd. En hedeslette som i dag i den østlige del af Lemvig Kommune for en væsentlig del står i skov, nemlig Klosterhede Plantage.

Mod nord trak isen sig tilbage og efterlod et kuperet morænelandskab med dalstrøg, bækkeøer og spredte dødishuller. Nordvest for ejendommen har istiden efterladt et markant aftryk i form af Lemvig Sødal med stejle dalsider og dybe slugter.

Ejendommen ligger på grænsen til hedesletten. Det bakkede, markante morænelandskab mod nord skifter i området omkring ejendommen gradvist karakter mod den fladere smeltevandslette med mindre markante dalstrøg. Kær Dal, som gennemløbes af Prebensgård Bæk har sit forløb nogle hundrede meter øst for Mejerivejen 10 og fortsætter, som de fleste dalstrøg i dette område, mod syd ned over hedesletten, forsvindende under Klosterhedens nåletræstakkede skovlinje.

Ejendommen ligger i et større geologisk bevaringsværdigt område; Kron Hede og Lem Vig.

Det mest fremtrædende landskabselement på hovedopholdslinjen i dette område, ud over Klosterhede Plantage, er af negativ

karakter: Råstofindvindingen ved Rom, vest for ejendommen har lokalt fjernet sporene af istiden fuldstændigt.

De øvrige elementer i landskabet omkring ejendommen er som nævnt Klosterheden Plantage mod syd. Herudover indeholder landskabet hovedsageligt enkeltbebyggelser, typisk med afskærmende beplantning, oldtidshøje og flere større husdyrbrug. Området er præget af intensiv landbrugsdrift med store, sammenhængende opdyrkede arealer.

Projektets indvirkning på de landskabelige værdier

Den eksisterende bygningsmasse på ejendommen udgør cirka 5.300 m². Det søgte projekt udgør en bygningsmasse på cirka 5.250 m², således at den samlede bygningsmasse udgør cirka 10.550 m².

Der er tale om meget store landbrugsbygninger med industriel karakter. Bygningerne opføres i tilknytning til eksisterende bygningsmasse.

Lemvig Kommune vurderer, at der ikke er en tilstrækkelig sammenhæng mellem landbrugsejendommens samlede størrelse (cirka 5 ha) og det projekterede staldanlæg til, at det søgte kan betragtes som erhvervmæssigt nødvendigt, jævnfør husdyrlovbekendtgørelsens § 34, stk. 3.

Lemvig Kommune skal herefter sikre, at det søgte ikke tilsidesætter de landskabelige værdier.

I forbindelse med landskabsvurderingen er husdyrbruget besat af Lemvig Kommune fra forskellige indsigtsretninger.

Anlægget vil være synligt fra Mejerivejen nord for anlægget. Med Klosterhedens skovlinje som det altdominerende landskabelement umiddelbart syd for ejendommen, vurderes udvikelsen af husdyrbruget på Mejerivejen 10 ikke i sig selv at udgøre en væsentlig landskabelig påvirkning.

Læhegn omkring det projekterede byggeri dæmper desuden bygningsmassens fremtræden og der stilles derfor vilkår om at der til stedse skal etableres og vedligeholdes beplantning omkring det samlede staldanlæg.

Det ligger til grund for vurderingen, at byggeriet udføres som ansøgt og i overensstemmelse med vilkår 2 om byggeriets udformning, herunder at fodersiloerne til de nye stalde ikke overstiger en totalhøjde på 12,5 meter. Dette er den almindelige tilladte bygningshøjde for landbrugsbyggeri, jævnfør § 184 i BR18.

Korn- og fodersiloer på landbrugsejendomme må ifølge den almindelige byggeret opføres i højde på op til 20 meter, men grundet at der er tale om et ikke-erhvervmæssigt nødvendigt byggeri, hvor de landskabelige værdier ikke må tilsidesættes,

vurderer Lemvig Kommune, at siloerne uden forudgående visualisering ikke kan tillades højere end 12,5 meter, da det ikke kan afvises, at højere siloer kan udgøre en landskabelig påvirkning.

For at sikre, at byggeriet ikke medfører en uforudset landskabspåvirkning, stilles der vilkår om byggeriets placering, dimensioner, farvevalg, bygningshøjder og afskærmende beplantning.

Forholdet til kommuneplan

Projektet er lokaliseret på grænsen af, men uden for uden for landskabelige interesseområder, jævnfør udpegningen i Lemvig Kommuneplan 2013-25.

Den overordnede målsætning i planen er dels at bevare og udvikle karakteristiske landskaber af høj kvalitet, dels at finde balance mellem at beskytte og benytte landskaberne. Det fremgår videre af planen, at: "I landskaberne skal en række til tider modstridende interesser forenes: Landbrug, naturbeskyttelse, drikkevand- og råstofindvinding, adgang til naturen samt dyrkelse af fritidsinteresser."

Det fremgår af kommuneplanens retningslinje for landskabelige bevaringsværdier, at: "Lemvig Kommunes værdifulde landskaber skal bevares og beskyttes.", og at "De værdifulde landskaber skal som udgangspunkt friholdes for nyt byggeri og anlæg."

Da projektet ikke ligger i et område udpeget som landskabeligt interesseområde vurderes projektet ikke at være i strid med kommuneplanens målsætning eller retningslinje.

Fortidsminder, kulturhistorie og beskyttelseslinjer

Mejerivejen ligger i et særligt kulturhistorisk miljø: Oldtidsvejen. Oldtidsvejen følger Dybå's udløb i Vesterhavet over hulspor, vejspor og veje til Trandum ved Karup Å og herfra videre mod øst og ind i det gl. Viborg Amt.

Oldtidsvejen ses i dag som den lange række af gravhøje, oprindeligt mindst 1.500, som markerer vejens forløb. Gravhøjene dateres over flere tidsperioder fra den sene stenalder op til den tidlige jernalder.

Oldtidsvejens gravhøje ses markant i landskabet fra Vesterhavet til Stubbergård Sø, hvor talrige gravhøje flere steder nærmest ligger "på rad og række".

Området omkring Mejerivejen 10 er stærkt præget af gravhøje, der ligger 21 gravhøje inden for 1.000 meter af ejendommen. Den nærmeste gravhøj ligger på husdyrbrugets matrikel, umiddelbart nord for ejendommens stuehus nord for anlægget. Indsigten til gravhøjene i området påvirkes ikke af det søgte projekt, da de projekterede bygninger ikke afskærer indsigtskiler til

gravhøje eller andre kulturhistoriske elementer, herunder Fa-
bjerg Kirke cirka 1,4 km vest for husdyrbruget.

Yderligere information i forhold til Museumsloven og byggepro-
jekter kan findes på Holstebro Museums hjemmeside,

[https://holstebro-museum.dk/Info/Landarkaeologi/Skal-du-
grave-](https://holstebro-museum.dk/Info/Landarkaeologi/Skal-du-grave-)

Lemvig Kommune anbefaler at kontakte Holstebro Museum for-
ud for opstart af byggeprojekter.

Det søgte projekt ligger udenfor kystnærhedszonen, sø-og å-
beskyttelseslinjer, strand- og klitbeskyttelseslinjer, samt kirke-
byggelinjer.

Skovbyggelinjen

Skovbyggelinjen forløber 300 meter fra skoven og har til formål
at sikre det frie udsyn til skoven og skovbrynet og at bevare
skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyreliv.

De projekterede nye stalde ligger inden for skovbyggelinjen. Der
er cirka 220 meter fra nærmeste skov, omfattet af skovbygge-
linje til nærmeste projekterede staldhjørne.

Da Lemvig Kommune vurderer, at projektet ikke er erhvervs-
mæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejen-
dom, kræver det søgte en særskilt dispensation for skovbygge-
linjen, jævnfør Naturbeskyttelseslovens § 17.

Lemvig Kommune behandler forholdet til skovbyggelinjen i en
særskilt sagsbehandling.

Lemvig Kommunes vurdering

Det søgte projekt vurderes ikke at have et omfang, som vil æn-
dre væsentligt på oplevelsen af landskabets geologiske fortæl-
ling om de markante aftryk, som den seneste istid har efterladt.

Der er tale om en betydelig bygningsmæssig udvidelse, som af-
skærmes af omgivende beplantning. Byggefeltet ligger ikke in-
den for et område med særlig landskabelig værdi.

Det projekterede byggeri afskærer ikke for indsigtskiler til sær-
lige landskabsstrukturer, såsom kystlinjer, bakkeøer eller dal-
strøg. Byggeriet afskærer ikke for indsigtskiler til gravhøje, kir-
ker eller andre væsentlige kulturhistoriske landskabselementer.

Samlet set vurderes projektet således ikke i væsentlig grad at
forstyrre landskabet, den geologiske fortælling eller de kulturhi-
storiske interesser i området.

Alternative placeringer af projektet

Størrelsen af matrikel 12p giver ikke umiddelbart anledning til at afsøge væsentlige alternative placeringer af det projekterede byggeri.

3.2. Dyrehold, staldanlæg og management

Der søges godkendelse til produktion af slagtekyllinger i det eksisterende staldanlæg efter den nye husdyrregulering, "stipladsmodellen" og godkendelse til at etablere to nye stalde til produktion af slagtekyllinger.

Projektet er nærmere beskrevet i miljøkonsekvensrapporten i bilag A.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet med afsæt i § 12-godkendelse fra 2015 og den hertil hørende miljøtekniske redegørelse, hvor et lignende projekt med etablering af to stalde til slagtekyllinger blev ansøgt og godkendt.

Ansøger har uddybet og tilrettet ansøgningen fra 2015 til det foreliggende projekt. Tilføjelser m.v. er markeret med rød tekst i bilag A.

Under nabohøringen er projektet tilpasset i forhold til det beskrevne i bilag A: den vestlige projekterede stald ønskes placeret 5 meter længere mod øst, så afstanden mellem de to projekterede nye stalde er 10 meter. Projekttilpasningen er indarbejdet i den digitale ansøgning 210 155, og afstandskrav, landskabsvurdering, mv. er revideret ud fra projekttilpasningen.

Driftssystemet til slagtekyllinger er beskrevet nærmere i Miljøstyrelsens Teknologiblad, se bilag 3.

Projektet indebærer at der anvendes varmevekslere i Hus 1, Hus 2 og Hus 3 med en ammoniakreducerende effekt på 30 %.

MELT-indstilling til varmevekslere fra Rokkedahl ses i bilag 4.

Der stilles vilkår om at anvende varmevekslere som beskrevet i det søgte projekt.

Staldanlægget godkendes til over 40.000 stipladser til slagtekyllinger og der er herved tale om et IE-husdyrbrug, omfattet af Husdyrbruglovens § 16a, stk. 2, pkt. 3.

3.2.1. Produktionsareal

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens Bilag 1 C definerer et produktionsareal:

Produktionsareal [...] omfatter alene det areal, hvorpå dyrene kan opholde sig og har mulighed for gødningsafsætning, dvs. areal, hvor dyrene kan stå, gå, ligge m.v., i fast placerede hus-

dyranlæg, herunder stalde og andre bygninger, indretninger m.v. med fast bund eller lign.

Servicerum, gangarealer m.v., og stadsdannelser, arealer med nakkebomme, foderautomater, krybber, foderborde m.v., hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for gødningssafsætning, medregnes således ikke.

Der søges godkendelse af et samlet produktionsareal på 9.000 m² fast gulv med dybstrøelse til slagtekyllingeproduktion.

3.2.2. Emissionsgrænseværdi for BAT (bedste tilgængelige teknik)

Det samlede vejledende BAT-krav for ammoniakemission er beregnet i den digitale ansøgning 210 155 og jævnfør husdyrlovbekendtgørelsens krav om reduktion af ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

BAT-kravet er fastsat til **5.810 kg N/år**.

Ved at anvende varmevekslere i tre ud af fire stalde, opnås en samlet ammoniakemission fra staldanlægget på 5.217 kg N/år.

Varmevekslere fra Rokkedahl medfører en reduktion på 30 % i de stalde, hvor de anvendes, jf. MELT-indstillingen, som ses i bilag 4.

Anvendelsen af varmevekslere fastholdes i godkendelsens vilkår.

Lemvig Kommune konstaterer, at det søgte projekt lever op til Husdyrbruglovens emissionsgrænseværdi for BAT.

3.3. Gener

3.3.1. Lugt

Lugtgenafstandene til byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt bolig er beregnet i den digitale ansøgning, skema 210 155.

Landbrugsejendomme er ikke omfattet af Husdyrbruglovens lugtbeskyttelsesniveau.

Nærmeste nabo er Mejerivejen 11, som ligger cirka 318 meter nord for centrum af det samlede staldanlæg i ansøgt drift.

Mejerivejen 11 vil ikke være omfattet af lugtbeskyttelsesniveauet for enkelt beboelse, jævnfør § 31 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, når ejendommen ejes af den ansvarlige for driften af Mejerivejen 10.

Det indgår derfor som en forudsætning for at realisere det søgte projekt, at beboelsesejendommen Mejerivejen 11, erhverves af den ansvarlige for driften af Mejerivejen 10.

Afstandskrav til de enkelte områdetyper og de faktiske afstande fremgår af nedenstående tabel.

Områdetype	Afstandskrav	Faktisk afstand
Enkelt beboelse		
Tingvej 19	492 meter	594 meter
Enkelt bolig i samlet bebyggelse		
Fabjergstad 26A, Fabjerg	928,2 meter	2,6 km
Byzone/sommerhusområde		
Rom Erhvervsområde	1.189,1 meter	2,29 km

Lugtgenafstandene er overholdt til alle tre områdetyper, under forudsætning af, at Mejerivejen 11 ikke er omfattet af lugtbeskyttelsesniveauet for enkelt beboelse.

Lemvig Kommune bemærker, at nærmeste samlede bebyggelse er i Fabjerg, og ikke som angivet i ansøgningen, i Rom Erhvervsområde. Lugtgenafstanden er overholdt med god margin til begge områder.

Afgørelsen indeholder vilkår om, at hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes, så lugtgener begrænses.

Det søgte projekt vurderes herefter ved overholdelse af de stillede vilkår ikke at give anledning til væsentlige lugtgener for beboere i de tre områdetyper.

3.3.2. Støj

Støjklender er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten i bilag A.

Nærmeste nabobeboelse er Mejerivejen 11. Beboelsen ligger cirka 230 meter fra de nærmeste steder på husdyrbruget, hvor der er støjende aktiviteter (foderindblæsning, læsseramper og ventilatorer). Dette er ved de eksisterende stalde. Der er cirka 300 meter til læsseramper, fodersiloer og ventilatorer ved de projekterede stalde.

Støj fra anlægget vurderes at blive forøget i forhold til nudriften i form af støj fra flere transporter af dyr, foder og gødning og flere ventilatorer på staldene.

For at sikre omboende mod væsentlige støjgener stiller Lemvig Kommune vilkår om maksimalt tilladte støjniveauer for ejendomme i det åbne land, som svarer til områdetype 3, jævnfør Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder (tabel 2.2.2, side 15):

<https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/1984/87-503-5287-4/pdf/87-503-5287-4.pdf>.

Under idealforhold falder støjniveauet til en fjerdedel, når afstanden til kilden fordobles.

Ved idealforhold vil lydniveauet i en afstand af cirka 230 meter fra kilden være reduceret med cirka 59 dB(A). I en afstand af 300 meter fra kilden vil lydniveauet være reduceret med cirka 61 dB(A).

For at overholde kravet om maksimalt 40 dB(A) i nattetimer for ejendomme i det åbne land bør støjkilder på anlægget i nattetimer derfor ikke overstige 99 dB(A).

I nattetimerne forventes der ikke støj fra husdyrbruget, som overstiger 90 dB(A). Ventilationsanlægget udsender støj om natten, men i et niveau som ved normale forhold er langt under støjgrænsen. Der vil herudover kun forventes hørbar støj fra transportere.

Et støjbidrag på 99 dB(A) er væsentligt højere end lyden af almindelig bytrafik og tunge transportere. De forventede støjkilder fra transportere og ventilation forventes ikke at være nær 99 dB(A) ved naboejendomme, heller ikke Mejerivejen 11. Foderindblæsning kan ikke afvises at give et højere støjbidrag, men denne aktivitet udføres i almindelig arbejdstid, hvor støjgrænsen er 15 dB(A) højere end i nattetimerne.

Det forventes ud fra afstanden til naboer og de støjende aktiviteter på husdyrbruget, at den almindelige drift ikke vil give støjgener, som overskrider godkendelsens støjvilkår.

Støjvilkåret omfatter aktiviteter på husdyrbruget, men undtager transportere uden for ejendommen.

Skulle der mod forventning indgå berettigede støjklager, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at udføre akkrediterede støjmålinger, samt om nødvendigt påbyde støjdæpende tiltag, eksempelvis i form af støjvolde eller anden placering af støjkilder.

Støjvilkåret skal overholdes hos alle omkringboende, også andre landbrugsejendomme og også til Mejerivejen 11, også når den ansvarlige for driften ejer denne ejendom.

Støjvilkåret skal overholdes både i nabobeboelser og på udenørs opholdsarealer.

3.3.3. Lys

Lysforhold er beskrevet i bilag A.

Der etableres udendørs lys ved indgange og arbejdsområder. Belysningens etableres med lysstyring, så lys kun er tændt efter behov. De eksisterende lyskilder vurderes ikke at give anledning til gener og nye lyskilder ved de projekterede stalde vurderes ikke at give anledning til en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

3.3.4. Fluer og skadedyr

Husdyrbrugets tiltag til bekæmpelse af fluer og skadedyr er beskrevet i bilag A.

Der er cirka 230 meter fra husdyranlægget til nærmeste nabo-beboelse, Mejerivejen 11.

For at sikre en god forebyggende indsats mod fluer, stilles der vilkår om bekæmpelse af fluer og skadedyr jævnfør retningslinjer og vejledninger fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (Skadedyrslaboratoriet). Retningslinjerne ses på

<http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>

Godkendelsen indeholder desuden vilkår om, at ejendommen skal renholdes for at forebygge fluer og skadedyr.

Tilhold af rotter på kommunes husdyrbrug har i de senere år været en voksende udfordring. Rotter kan søge ly for deres naturlige fjender på husdyrbrug og har samtidig potentielt adgang til ubegrænsede mængder føde. Udvises der ikke vedvarende og nøje omhu i at forebygge og bekæmpe rotter, kan der på et enkelt år ske voldsomme opformeringer af rotter, der kan spredes i nærområdet.

Lemvig Kommune stiller derfor vilkår om at husdyrbruget til enhver tid skal have en aftale med et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Disse vilkår vurderes at være tilstrækkelige til at sikre en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på husdyrbruget.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der er indgået aftale med autoriserede skadedyrbekæmpelsesfirmaer, herunder til bekæmpelse af rotter. Vilkåret vurderes herved at være opfyldt.

3.3.5. Støv

Der kan opstå støv ved håndtering af foder og i tørre perioder fra transporter til og fra staldanlægget. Der er god afstand til de

omboende og støvgener fra staldanlægget vurderes ikke umiddelbart at være væsentlige.

Den daglige drift af staldanlægget vurderes ikke at give anledning til væsentlige støvgener for omboende.

3.3.6. Transport

Ansøger har beskrevet omfanget af transporter til og fra husdyrbruget i bilag A.

Transporter til og fra ejendommen sker ad Mejerivejen og derfra ad Fabjergkirkevej eller Engelundvej.

Der henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt. Det fremgår af det søgte projekt, at transporter til og fra ejendommen tilstræbes at finde sted på hverdage og lørdage i tidsrummet mellem kl. 5:00 og 20:00.

Antallet af transporter forøges som følge af projektet, primært i form af flere transporter af slagtekyllinger til slagtning, husdyrgødning og foder.

Antallet og typerne af transporter til og fra husdyrbruget vurderes ikke at afvige fra, hvad der normalt må forventes fra husdyrbrug af denne type og størrelse.

De nuværende adgangsveje vurderes at kunne rumme projektet uden væsentlige gener for omboende og andre færdende omkring ejendommen.

Dog stiller Lemvig Kommune vilkår om, at alle transporter til og fra husdyrbruget uden for tidsrummet kl. 7:00 – 16:00 på hverdage, sker ad den vestlige indkørsel til husdyrbruget, således at gener i form af støj og vibrationer hos Mejerivejen 9 og 11 minimeres.

3.4. Forurening

3.4.1. Spildevand herunder regnvand

Husspildevand ledes til septiktank. Vaskevand, restvand mv. fra driftsbygninger ledes til opsamlingstank.

Krav om tilladelse til udledning af tag- og overfladevand

Som følge af det projekterede nybyggeri skal der søges en tilladelse til udledning af tag- og overfladevand efter Spildevands-

bekendtgørelsens § 28, uanset om der afledes til dræn eller om der sker nedsivning på matriklen.

Ansøgning om udledningstilladelse skal søges via www.bygogmiljoe.dk.

Nærmere vejledning om udledningstilladelse fås hos Lemvig Kommune, <https://www.lemvig.dk/Miljoe-og-vand/Tagvand-og-overfladevand.aspx>.

For at forebygge forurening som følge af utilsigtede spild stilles der vilkår om, at der ikke må ske oplag, anvendelse eller transport af foder, dyr, gødning, olie eller kemikalier ved overfladeafløb.

Der stilles desuden vilkår om, at afløb ikke må anvendes til bortskaffelse af nogen former for restvand eller vaskevand.

Vilkår mod oplag og bortskaffelse af vaskevand og restvand omfatter alle overfladeafløb på husdyrbruget, som ikke fører til gyllesystem eller andre opsamlingsbeholdere.

Lemvig Kommune vurderer, at håndtering af overfladevand og spildevand er tilfredsstillende ved overholdelse af de generelle regler for spildevandshåndtering, herunder også husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om opsamling, opbevaring og håndtering af vaskevand, restvand, m.v.

Lemvig Kommune vurderer husdyrbrugets håndtering af spildevand og indretning af afløb, mv. ved tilsyn.

3.4.2. Husdyrgødning og foder

Håndtering af husdyrgødning og opbevaring af foder er beskrevet af ansøger i bilag A.

Husdyrgødning og restvand

Husdyrgødningsbekendtgørelsen stiller et generelt krav om, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til flydende og fast husdyrgødning på husdyrbrug, samt at husdyrgødning generelt opbevares forsvarligt i dertil indrettede tekniske anlæg.

Vaskevand, restvand m.v. fra driftsbygningerne opsamles i eksisterende opsamlingstanke på 53 m³ fra de eksisterende staldbygninger. Der etableres to nye opsamlingstanke, hver på 25 m³ til hver af de projekterede staldbygninger.

Opsamlingstankene er under jorden og indeholder vaskevand og restvand. Lemvig Kommune vurderer heraf, at opsamlingstankene ikke skal indregnes som flydende husdyrgødningslagre i ansøgningskema 210 155.

Efter hvert hold slagtekyllinger muges staldene ud og alt fast husdyrgødning afsættes direkte til biogasanlæg.

De generelle regler for opbevaring af fast gødning tillader, at kompostlignende fast gødning må opbevares i markstak.

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at al fast gødning som udgangspunkt skal bringes direkte til biogasanlæg og at eventuelt oplag i markstakke skal forhåndsanmeldes til Lemvig Kommune, så det er muligt at tage stilling til om placeringen af markstakke er hensigtsmæssig i forhold til gener fra transport og lugt og ammoniakpåvirkning af følsom natur.

Der er en kapacitet på cirka 100 m³ i samletanke. Der forventes at blive opsamlet cirka 700 m³ vaskevand, restvand, m.v. om året fra vask af stalde. Der er aftale med ejer af matrikel 35m syd for husdyrbruget om, at restvand kan udbringes på dette markareal.

Foder

EU's foderhygiejneforordning stiller en række generelle krav om stald- og fodringsudstyr, herunder forebyggelse og bekæmpelse af skadedyr, rengøring af foderoplag, anvendelse af friske foderstoffer og råvarer, opbevaringsforhold, foderanlæg og fodring, herunder rengøring af maskinel, vandkvalitet og uddannelse af personale.

Fødevarestyrelsen er myndighed for reglerne i foderhygiejneforordningen.

Det vurderes, at der ikke er behov for særskilte vilkår til opbevaring eller håndtering af foder, ud over vilkår om effektiv skadedyrsbekæmpelse og god hygiejne på husdyrbruget.

3.4.3. Affald

Affaldsfraktioner fra husdyrbrugets daglige drift er beskrevet af ansøger i bilag A.

For at sikre mod uhensigtsmæssig håndtering eller opbevaring af affald, der kan medføre forurening af det omgivende miljø, stiller Lemvig Kommune vilkår om håndtering og opbevaring af affald på husdyrbruget.

Vilkåret omfatter oplag af farligt affald herunder spildolie, kemikalier og asbestholdige materialer.

Vilkåret har til formål at sikre, at der ikke sker forurening som følge af uhensigtsmæssig håndtering eller opbevaring af affald.

Lemvig Kommune gennemgår i øvrigt husdyrbrugets affaldsproduktion og -håndtering ved miljøtilsyn.

Lemvig Kommune har udarbejdet en affaldsguide til erhverv:

<https://www.lemvig.dk/Miljoe-og-vand/Affald.aspx>

Husdyrbruget er til enhver tid forpligtet til at efterleve gældende affaldsregulativer og Affaldsbekendtgørelsen, mv., også hvor disse generelle regler er skærpende i forhold til denne godkendelses vilkår.

Lemvig Kommune gennemgår husdyrbrugets affaldsproduktion og -håndtering ved miljøtilsyn og anviser om nødvendigt korrekt opbevaring og bortskaffelse af affaldsfraktioner.

3.4.4. Råvarer og hjælpestoffer

For at forebygge forurening som følge af utilsigtede spild stilles der vilkår om, at der ikke må ske oplag, anvendelse eller transport af foder, dyr, gødning, olie eller kemikalier ved overfladeafløb. Der stilles desuden vilkår om, at afløb ikke må anvendes til bortskaffelse af nogen former for restvand eller vaskevand.

For at forebygge spild af gylle stilles der vilkår om, at gyllevogne skal påfyldes på plads med fast bund og afløb til gyllesystem, eller at der alternativt skal benyttes gyllevogne med sugetårn og overløbssikring.

Ved disse vilkår vurderes opbevaring og håndtering af råvarer og hjælpestoffer, herunder farlige flydende stoffer ikke at udgøre en miljørisiko på ejendommen.

IE-direktivet fastlægger, at der som udgangspunkt er pligt til at udarbejde en basistilstandsrapport (forureningsundersøgelse), når husdyrbruget anvender, fremstiller eller frigiver relevante farlige stoffer.

En husdyrproduktion anvender, fremstiller eller frigiver dog normalt ikke relevante farlige stoffer af en sådan mængde eller af en sådan karakter, at det kan udløse krav om udarbejdelse af en basistilstandsrapport.

Husdyrgødning

Koncentrationen af farlige stoffer i husdyrgødningen er så lille, at gødning ikke kan anses for at være et farligt stof i direktivets forstand. Opbevaring af husdyrgødning kan dermed ikke udløse et krav om udarbejdelse af en basistilstandsrapport.

Andre aktiviteter

Bestemmelsens anvendelsesområde er begrænset til anvendelse, fremstilling eller frigivelse af farlige stoffer i forbindelse med husdyrproduktionen. Andre aktiviteter, der kan medføre en risiko for jord- eller grundvandsforurening, udløser ikke krav om udarbejdelse af en basistilstandsrapport. En olietank med olie til brug for opvarmning af gårdens bygninger eller sprøjtegifte, der

anvendes i planteproduktionen, udløser således ikke et krav om udarbejdelse af en basistilstandsrapport.

På ovenstående grundlag vurderes det, at husdyrbruget ikke er omfattet af reglerne om krav om udarbejdelse af basistilstandsrapport. Der stilles vilkår om begrænsning af anvendelse, fremstilling eller frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med husdyrproduktionen med henblik på at undgå risiko for forurening af jordbund og grundvand på husdyrbruget.

3.4.5. Driftsforstyrrelser eller uheld

Risici for driftsforstyrrelser og uheld og risikominimering er beskrevet i bilag A.

For at sikre, at der på husdyrbruget fortsat er opmærksomhed på at forebygge og håndtere driftsforstyrrelser og uheld på betryggende vis, stiller Lemvig Kommune vilkår om, at der senest ved ibrugtagningen af miljøgodkendelsen skal være udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen. Beredskabsplanen skal løbende opdateres, og at den skal være tilgængelig for husdyrbrugets ansatte.

Lemvig Kommune stiller yderligere vilkår om, at beredskabsplanen skal følges i tilfælde af hændelser eller uheld, som kan indebære risiko for miljøskade.

Hvis der sker hændelser eller uheld, der mærkbart berører miljøet, er Lemvig Kommune forpligtet til at påbyde ændrede eller nye vilkår, som begrænser miljøkonsekvenserne og som forhindrer at de pågældende hændelser eller uheld opstår igen. Kravet gælder dog ikke ved miljøuheld af en så alvorlig karakter, at reglerne om miljøskade i Husdyrbruglovens kapitel 5a overtrædes.

Lemvig Kommune vurderer ud fra ansøgers miljøtekniske redegørelse af husdyrbrugets drift, husdyrbrugets beredskabsplan og vilkår om at udarbejde, opdatere og følge beredskabsplanen, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at modvirke forureninger forårsaget af driftsforstyrrelser og uheld.

3.4.6. Driftens ophør

Lemvig Kommune stiller vilkår om foranstaltninger ved driftens ophør, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, pkt. 12.

Vilkåret indebærer, at der foretages oprydning og rengøring af staldanlægget, og at potentielle miljøskadelige stoffer bortskaffes på hensigtsmæssig vis. Desuden skal driftsherren orientere tilsynsmyndigheden i forbindelse med ophør. Herved kan tilsynsmyndigheden gå i dialog med driftsherren og kontrollere, at de nødvendige foranstaltninger udføres rettidigt.

3.5. Ammoniakpåvirkning af natur

3.5.1. Beskyttet natur

De herunder nævnte kategoriserede naturtyper er omfattet af særlige ammoniakdepositionskrav, jævnfør beskyttelsesniveauet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 26 – 30.

Baggrundsbelastning

Ud over de beregnede merdepositioner og totaldepositioner, vil alle omgivelserne herunder beskyttede naturområder blive tilført kvælstof fra baggrundsbelastningen.

Kvælstoffet i baggrundsbelastningen stammer, for en stor dels vedkommende, fra husdyrgødning, staldanlæg og industri. Det afsættes på alle arealer og føres hertil fra nær og fjern. Kvælstoffet kan ikke specifikt henføres til Mejerivejen 10, men husdyrbruget bidrager også til "skyen" af kvælstofholdige forbindelser i atmosfæren, der afsættes på naturarealer.

Baggrundsbelastningen i området er 15,4 kg N/ha/år, jævnfør måle- og modeldata gældende for 2014 fra DCE – Nationalt center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet.

Ammoniakberegninger

Beregningen af ammoniakemission sker ud fra produktionsarealets størrelse, effekten af miljøteknologier, dyretyper og overfladearealet af husdyrgødningslagre.

Emissionen er input i de følgende depositionsberegninger, som sker i en meteorologisk spredningsmodel i det digitale ansøgningssystem.

Beregningen af merdeposition sker ud fra den beregnede ammoniakemission fra henholdsvis den beskrevne ansøgte drift og emissionen ved driften 8 år før ansøgningstidspunktet, den såkaldte "8-årsdrift". Lemvig Kommune har verificeret, at den oplyste 8-årsdrift i ansøgningen er korrekt.

Kort med beregnede total- og merdepositioner fra anlægget på naturområder ses i bilag 5 – 8.

Kategori 1 natur

Kategori 1 natur er ammoniakfølsomme naturtyper indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000 – områder.

Anlægget ligger 500 meter nord for det nærmeste Kategori 1-natur, som er en hede i Klosterhede Plantage (habitatnaturtype 4030, tør hede).

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 0,4 kg N/ha/år. Lemvig Kommune har herved konstateret, at et husdyrbrug i nærheden af heden udløser skærpet ammoniakdepositionskrav, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26.

Se kortbilag 9 med udpegning af lokale husdyrbrug.

Den totale ammoniakdeposition fra det søgte projekt er beregnet til 0,3 kg N/ha/år. Hertil kommer baggrundsbelastningen, som ved naturområdet er 15,4 kg N/ha/år, jævnfør DCE-data. Tålegrænsen for tør hede er 10-20 kg N/ha/år.

Kategori 2 natur

Kategori 2 natur er større § 3 naturområder, som er beskyttet gennem § 7, stk. 1 nr. 2 i Husdyrloven.

Overdrev i Lemvig Sødal er nærmeste kategori 2-natur. Sødalen ligger cirka 2,7 km NNV for staldanlægget.

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 1 kg N/ha/år.

Den totale ammoniakdeposition er beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Hertil kommer baggrundsbelastningen, som ved Sødalen er 12 kg N/ha/år.

Tålegrænsen for overdrev er 10 – 25 kg N/ha/år.

Kategori 3 natur

Kategori 3-natur er hede, mose og overdrev og ammoniakfølsom skov, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2.

Uden for Natura 2000-området i Klosterheden mod syd, ligger der cirka 450 meter fra anlægget et område med tilgroet, lysåbent skov, som er kategori 3-natur.

Lemvig Kommune bemærker, at dette skovområde samtidig er udpeget som kategori 1-natur (hede) i kortværket i www.husdyrgodkendelse.dk. Dette betragtes som en fejl; området ligger uden for afgrænsningen af Natura 2000- og habitatområde 224, og opfylder dermed ikke kriterierne for kategori 1-natur.

Mer- og totaldepositionen til skovområdet er henholdsvis 0,2 og 0,4 kg N/ha/år.

Mod nord ligger et mindre moseareal. Her er mer- og totaldepositionen henholdsvis 0,2 og 0,5 kg N/ha/år.

Kommunen kan ikke fastsætte vilkår om en merdeposition på under 1,0 kg N/ha/år på kategori 3-natur, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 29.

Baggrundsbelastningen er 15,4 kg N/ha/år. Tålegrænsen for nåleskov er 10 – 20 kg N/ha/år. Tålegrænsen for mose er 5-30 kg N/ha/år. På grund af randpåvirkninger og mosens begrænsede omfang, vurderes tålegrænsen for denne mose at være i den høje ende af tålegrænseintervallet.

Øvrig natur

Der ligger en § 3-beskyttet eng cirka 400 meter nordøst for anlægget. Merdepositionen på engen er 0,3 kg N/ha/år og totaldepositionen er 1,0 kg N/ha/år. Tålegrænsen for fersk eng er 15-25 kg N/ha/år.

Lemvig Kommunes vurdering

Lemvig Kommune har verificeret ruheder jævnt for retningslinjerne i "naturpixibogen", som findes på Miljøstyrelsens hjemmeside: https://oldwiki.mst.dk/GetFile.aspx?File=/Faglige_dokumenter/Naturpixibog06032007.pdf.

Beskyttelsesniveauerne for kategori 1-, 2- og 3-natur er overholdt.

Ammoniakdepositionen på øvrig natur forøges ikke i en grad der i sig selv indebærer risiko for tilstandsændringer.

Projektet vurderes heraf i sig selv ikke at udgøre en risiko for tilstandsændringer af beskyttet natur.

3.5.2. Habitatvurdering

Kommunen skal vurdere på alle planer og projekter om, hvorvidt de kan skade de arealer og arter, der er beskyttede i Natura 2000-områder.

Natura 2000-områder og arter er udpegede på internationalt plan, og de forskellige EU-lande er ansvarlige for, at de ikke tager skade af den menneskelige aktivitet i landet.

Den Europæiske Union vedtog i 1992 et direktiv, som havde til hensigt at fremme beskyttelsen af de mest truede naturtyper, svampe-, plante- og dyrearter i Europa. I daglig tale kaldes det for "habitatdirektivet", og det pålægger de nationale regeringer at udpege områder, der indeholder truede eller sårbare arter og deres levesteder. Til direktivet findes et bilag, som nævner 230 dyrearter, 483 plantearter og 198 biotoper, der skal beskyttes.

Natura 2000-områderne består af habitatområder med særlig værdifulde naturtyper, dyre- og plantearter og af fuglebeskyttelsesområder med særlige fugle.

I bilag IV til Habitatdirektivet er listet en række dyre- og plantearter, som skal beskyttes. Ligeledes er arternes yngle- og rastområder beskyttede. Beskyttelsen gælder uanset hvor arterne forekommer, dvs. både indenfor og udenfor Natura 2000-

områder. Der foretages nærmere vurdering af Bilag IV-arter i kapitel 4.

Screening

Nærmeste område af Natura 2000 område nr. 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage ligger cirka 500 meter syd for staldanlægget.

Der er mere end 5 km til øvrige Natura 2000 områder.

Område nr. 224, Flynder Å og heder i Klosterhede plantage

Natura 2000 område 224 består af Habitatområde nr. 224.

Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet er bl.a. tør og våd hede, tidvis våd eng, hængesæk og brunvandet sø samt arterne bæklampret og odder. Truslerne for hedearealer, tidvis våd eng og hængesæk er næringsstofbelastning, fragmentering, invasive arter og tilgroning.

Arterne bæklampret og odder er begge følsomme overfor forstyrrelser og afhængige af god biologisk vandløbskvalitet.

Lemvig Kommunes vurdering

På baggrund af, at Husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak til kategori 1-natur er overholdt, vurderes projektet ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 224, eller andre Natura 2000-områder.

Habitatområde 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage er beskrevet i basisanalyse 2016-21,

http://naturstyrelsen.dk/media/130624/n224_basisanalyse16-21_revideret.pdf

Naturtilstanden af kategori 1-hedeområdet i Klosterheden er primært truet af tilgroning. Analyse af luftfoto fra 1995 til 2017 viser, at tilgroningen med træer og buske er tiltagende. Tilførslen af luftbåren ammoniak til hedeområdet bør i videst muligt omfang begrænses, men det afgørende for hedens tilstand vurderes at være naturpleje af selve heden i form af rydning af uønskede træer og buske, hvorved der skabes et mere sammenhængende lysåbent hedeområde.

En forøget ammoniakdeposition på op til 0,3 kg N/år/ha vurderes således ikke i sig selv at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget.

På baggrund af denne vurdering vil der ikke blive lavet en videre konsekvensvurdering for projektets påvirkning af Natura

2000-område 224, for så vidt angår ammoniakfordampning fra projektet.

Som følge af afstanden til andre Natura 2000-områder, vurderes projektet ikke at udgøre risiko for en skadevirkning af udpegningsgrundlaget for disse områder.

Projektet vurderes derfor ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 224 eller andre Natura 2000-områder.

4. Bilag IV-arter

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Det bemærkes, at fugle behandles særskilt i EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

I den daglige drift og hovedsagelig ved driftsændringer er det lodsejerens eget ansvar at være opmærksom på ikke at skade eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Det gælder også selv om myndighederne ikke har oplyst lodsejeren om, at der er konkrete forekomster af bilag IV-arter i området. Overtrædelser kan straffes efter regler i Naturbeskyttelsesloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Hvis en lodsejer har planer om at gennemføre en aktivitet, der kræver tilladelse, godkendelse eller lignende er det myndighedens ansvar at sikre, at de godkendte aktiviteter ikke vil skade yngle- eller rasteområder.

På baggrund af kommunens kendskab vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV kan tænkes at have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring husdyrbruget:

Damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, troldflagermus, birkemus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse, bæver og ulv.

Odder, birkemus vandflagermus, troldflagermus og damflagermus er optaget på rødlisten fra 2010 som sårbare. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akut truede, sårbare eller sjældne i den danske natur.

Flagermus:

Alle danske flagermus er listet som bilag IV-arter.

Vinterkvarterer: Flagermusenes føde, insekterne, er stort set ikke fremme om vinteren. Mens de fleste insekt-ædende fugle trækker sydpå om vinteren går flagermusene i dvale fra oktober til hen i april. Flagermusene foretrækker et køligt, men frostfrit sted.

Sommerkvarterer – dagopholdssteder: Fra midt på foråret eller først på sommeren søger flagermusene til områder, hvor der er gode betingelser for ophold og føde. Det specifikke opholds-

sted afhænger af arten, men vil oftest være i bygninger og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er også artsafhængige, og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, de fanger over vandoverfladen. Mange arter lever af insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Hunflagermus samles i ynglekolonier, hvor ungerne fødes fra omkring midten af juni og lidt ind i juli.

Trusler mod flagermus kan være fældning af gamle træer og skove samt nedrivning af bygninger.

Klosterhedens skovbryn syd for kyllingefarmen er potentielt leve- og opholdssted for flagermus

Birkemus:

Birkemusens særlige kendetegn er den lange sorte rygstribe, der går fra øjnene og ned til haleroden. Fra snudespids til halerod måler birkemusen 5-8 cm, mens halen kan være op til 11 centimeter lang. Den vejer 5-15 gram.

Det vestligste Limfjordsområde er et af de to steder i Danmark hvor Birkemusen lever. Birkemusen kravler rundt i vegetationen når den søger føde om natten, og er den eneste danske gnaver, som hører til familien af "hoppemus". Birkemusen er formentlig også Danmarks sjældneste og mest truede pattedyr. Samtidig er den blandt de arter, som man kender mindst til.

Birkemusen findes i forskellige habitater sommer og vinter. Krav til vinterbiotop kunne være tørre, beskyttede områder i skov på veldrænet jord eller på stejle skrænter. Krav til sommerbiotop kunne være områder, hvor fugtige arealer såsom enge, vandløbs- og vældområder står i tæt forbindelse med tørre biotoper i form af heder, afgræssede, stejle skrænter, ekstensivt dyrkede marker eller skov. Dens føde består især af insekter, larver, regnorme og edderkopper.

Ungerne fødes i juni-august. I oktober-maj sover birkemusen vintersøvn i en rede den laver af græs og mos.

Uforstyrrede naturområder (overdrev, eng og hede), særligt i tilknytning til Flynder Å-systemet, som strækker sig både inde i og nord for Klosterheden, rummer gunstige leveforhold for birkemusen.

Odder:

Fra snudespids til halespids måler odderen 100-130 cm og med en vægt på 6-11 kg (hanner), 5-8 kg (hunner) er den et af Danmarks store rovdyr. Det flade hoved med de lange knurhår omkring snuden og den kraftige hals, der næsten går i et med

kroppen, er typiske kendetegn ved odderen. Arten kan også kendes på den let afladede hale.

Den lever i tilknytning til både stillestående og rindende salt- og ferskvand, hvor den hovedsageligt lever af fisk som aborre, ål, karpe og ålekvabber. Den foretrækker uforstyrrede vandløb eller næringsrige søer, moser og fjordområder. Karakteristisk for disse områder er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet. De fleste unger fødes her om sommeren eller efteråret. Odderen er nataktiv og opholder sig om dagen i en hule i brinken, under trærødder eller under buske.

Trusler for odderen er opsplitning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder, forstyrrelser og vejanlæg der krydser et vandløb. Slåning og oprensning af vandløb, kan have en skadelig virkning på yngle- og rasteområder for odder.

Odderen findes i Nissum Fjord og Flynder Å-systemet.

Spidssnudet frø:

Spidssnudet frø er en brun frø med mørkere tegninger, som yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden fisk.

Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. En stor del af spidssnudet frøs yngle- og rasteområde, men langt fra alle, er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder omfatter rydning, opfyldning til byggeri, belastning med spildevand og fragmentering på grund af veje.

Søer og vandhuller i landskabet omkring staldanlægget kan rumme den spidssnudedede frø. Afstanden fra staldanlægget til den nærmeste sø, som er potentielt levested, er over 500 meter.

Strandtudse:

Strandtudsen er lille og tætbygget og har en tydelig gul stribe ned langs ryggen. Den bliver op til 8 cm lang. Den tåler en vis saltholdighed i vandet og yngler gerne på brakvand på strandenge og enge med lavvandede søer. Yngleaktiviteten er på sit højeste omkring 1. maj. Dens vigtigste ynglevandhuller er mange steder nøgne søer i grusgrave.

Gødskning og vandstandssænkning er væsentlige trusler. Hvis levestedet gødes eller tilføres gødningsstoffer udefra, kan vege-

tationen blive så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkelig kort ved fx græsning.

Hvad angår vandstand kan 5-10 cm til eller fra, være afgørende for, at vandsamlingen udtørres på det rette tidspunkt. Det betyder for eksempel, at hvis en grøft i nærheden udsættes for hårdhændet oprensning, så grøftens bund uddybes med 5-10 cm, så kan det være nok til at tudserne ikke længere kan gennemføre ynglecyklus.

Strandtudsens yngle- og rasteområde vil ofte være vandhuller, enge og strandenge, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. På samme vis som den spidssnude frø, er søer og vandhuller i nærområdet potentielle levesteder for strandtudsens. Engarealet langs Prebensgård Bæk cirka 400 meter nordøst for staldanlægget kan ikke afvises som potentielt leve- og opholdsområde for strandtudsens.

Markfirben:

Markfirbenet er et kraftigt, kortbenet firben. Det kendes fra det almindelige firben på, at det er kraftigere med kort, højt hoved og afstumpet snude. Om foråret er hannen grøn på kroppens sider. Den bliver op til 23 cm lang.

Den findes spredt i landskabet (især ved kysterne) på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejstrækninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Den kan dog også forekomme på ekstensive landbrugsarealer. Den lever primært af græshopper, sommerfuglelarver og biller.

Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger med varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter. Variationen i landskabet gør det muligt for dyret hurtigt at skifte mellem varme og kølige steder, og dermed regulere sin kropstemperatur.

Markfirbenet går i hi i september (ungerne i november). Hanterne kommer frem af hi i midten af april og hunterne i midten af maj, og parringstiden er straks i gang. Hunnen lægger æg i midten af juni. Der lægges 6-12 æg der graves 5-10 cm ned et sted hvor solen kan skinne ned. Æggene klækkes i august-september, medmindre det er en kold sommer.

I den aktive periode bevæger de fleste individer sig mindre end 100 m væk fra udgangspunktet. Markfirbenet er gået betydeligt tilbage i de sidste 100 år, hvilket kan skyldes, at dens levesteder gror til.

Klosterhedens skovbryn afgrænses skarpt af et beskyttet dige, som udgør et potentielt levested for markfirbenet.

Stor vandsalamander:

Den store vandsalamander er en padde med lang krop og lang hale. Den bliver 10-16 cm lang. De voksne dyr har mørkegrå eller sort ryg og har mange små, hvide vorter på kroppens sider. Bugen er svovlgul med sorte pletter. Hannen kendes i yngletiden på en høj rygkam med et savtakket omrids.

Den foretrækker næringsfattige, solbeskinnede vandhuller. Det er ikke unormalt at finde den i vandhuller på under 100 m², men de findes også i søer, der kan være over 1 hektar store. Den kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker, især dem, hvor kvæget vandes. Salamanderen yngler sjældent, hvis der er fisk eller hvis der opdrættes ænder i vandhullet.

I vandhullerne parrer salamanderne sig og opholder sig frem til slutningen af sommeren. I sensommeren forlader de voksne individer vandhullerne, indtil de i oktober opsøger et overvintningssted. Uden for yngletiden er salamanderen primært i skove og enge, men findes også i kældre, udhuse og lignende. Den skjuler sig ofte i dagtimerne og kommer først frem om natten, hvor den går på jagt. Størstedelen af bestanden opsøger levesteder inden for få hundrede meter fra ynglestederne, men enkelte individer kan vandre op til 1 km. Rastestederne er oftest knyttet til skov og til menneskeboliger.

Trusler mod Stor vandsalamander: Næringsstofforurening af ynglevandhuller, udsætning af fisk og ænder i vandhullerne, opfyldning og dræning af ikke-beskyttede vandhuller, fjernelse af vegetation nær vandhullerne, som arten bruger udenfor yngletiden (f.eks. småskove) eller opdyrkning af arealer nær vandhuller.

Lokale søer og vandhuller er potentielle yngle- og rasteområder for Stor Vandsalamander.

Bæver:

Europæisk bæver er en stor gnaver i familien af bævere. Den var nær udryddelse i begyndelsen af 1900-tallet på grund af jagt, men er siden genudsat mange steder i Europa og Asien, hvor den nu findes fra Storbritannien til Kina og Mongoliet. I Danmark blev den genudsat i 1999, den er meget aktiv i Flynder Å-systemet.

Den er kendt for at lave dæmninger, men den graver også kanaler til flådnings af træstammer og grene. I vandet bygger den et bæverbo af grene med en indgang placeret under vandet, men den kan også udgrave sit bo i en brink.

Bæveren er fredet og kun Naturstyrelsen har myndighed til at regulere bestanden, samt fjerne og regulere bæverens dæm-

ninger og andre aktiviteter. Den væsentligste trussel mod bævere er gentagen fjernelse af bæverbo i hele vandløbssystemet.

Bæveren er i Flynder Å-systemet. Det kan ikke afvises at bæveren søger opstrøms i Prebensgård Bæk, som løber cirka 700 meter øst for staldanlægget.

Ulv:

Ulven er et rovdyr, der lever i Europa, Asien og Nordamerika. Ulven holder til i skov og på steppelignende arealer, hvor den jager i et kobbelt, en stor flok, bestående af et forældrepar og dets voksne afkom.

Ulven er en typisk top prædator i sit område, med kun mennesker som reel trussel imod den. Den lever hovedsagelig af større hovdyr, men tager også mindre dyr som mus, harer og fugle. De kan desuden leve af ådsler og af husdyr som kvæg, og omkring mennesker kan de gå i affald.

Ulven er en generalist hvad angår levested (habitat) og kan opholde sig mange forskellige steder. Ulvens valg af levested hænger stærkt sammen med mængden af byttedyr, mangel eller lave forekomster af kvæg, vejtæthed, menneskelig tilstedeværelse og topografi.

Den væsentligste trussel mod ulve er menneskelig forstyrrelse. Klosterhede Plantage vil godt kunne rumme ulve.

Andre dyre- og plantearter:

Lemvig Kommune er ikke bekendt med andre forekomster af planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets staldanlæg.

Lemvig Kommunes vurdering

Projektet vurderes ikke at medføre tilstandsændringer i skovbevoksninger, andre potentielle sommer- eller vinterkvarterer, eller at påvirke fødegrundlaget for flagermus.

Projektet vurderes således ikke at udgøre en risiko for at forringe fødegrundlag, leve- eller rastesteder for flagermus.

Projektet inddrager ikke arealer, som opfylder betingelserne for birkemusens levesteder. Projektet vurderes derfor ikke at udgøre en risiko for birkemusen.

Det vurderes, at odderen ikke er truet af projektet, da der ikke sker opsplnitning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder eller forstyrrelser ved anlægsarbejder.

Der inddrages ikke arealer, der tidligere har været vådområde, og projektet i sig selv vurderes derfor ikke at have negative

konsekvenser for spidssnudet frø, stor vandsalamander eller strandtudse.

Der inddrages ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for markfirben og det vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for arten.

Der inddrages ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for bævere og de vil ikke blive generet af landbrugsdriften.

Projektet inddrager ikke arealer, som opfylder betingelserne for ulv i området og eventuelle ulve i området vil ikke blive generet af aktiviteterne forbundet med landbrugsdriften.

Lemvig Kommune vurderer, at projektet ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder eller muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jævnfør Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 1595 af 6. december 2018.

Bilag

Ansøgers miljøtekniske beskrivelse

Ansøger:

Lindy Nielsen
Mejerivejen 10
7620 Lemvig

Bedriftens CVR-nummer: 11090699
CHR nummer: 17894
Ejendomsnummer: 6650032965

Til ejendommen hører følgende matrikler:

12p - Dal Anneksgård, Fabjerg

Indledning

På ejendommen Mejerivej 10 er der i dag en produktion af slagtekyllinger.

Produktionen omfatter 2 huse med et produktionsareal på hver ca. 2.000 m².

Der ansøges om at udvide produktionen med 2 slagtekyllingestalde med et produktionsareal på hver 2.500 m².

Det vil sige, at det samlede produktionsareal på ejendommen fremadrettet vil være på ca. 9.000 m².

Slagtekyllingerne går i dybstrøelse. Fastgulv med dybstrøelse er eneste staldsystem til slagtekyllingeproduktion i Danmark. Der benyttes fasefodring, og der er tilsat fytase til indkøbt tilskudsfoder.

Bilag A

Figur 1 Oversigtskort

- 1-2: Eksisterende kyllingehuse hver på ca. 2.000 m² produktionsareal. Med 2 gavlventilationer i hver gavl.
- 3-4: 2 nye kyllingehuse med et produktionsareal på hver ca. 2.500 m². Med 2 gavlventilation i hver gavl.
- 5: Halmlade
- 6: Værksted, kontor, badeværelse, lagerrum med oliefyr der opvarmer stuehus og udhusene. Opbevaring af træ, vaskeudstyr mm. Her står 1.200 l olietank.
- 7: Stuehus.

Bilag A

Afstandsforhold

Ejendommen er placeret i landzone i det åbne land. Den nærmeste nabo-ejendom uden landbrugspligt er Mejerivej 11 ca. 230 m nord for ejendommen. Ejendommen vil i forbindelse med projektet blive købt af ansøger. Nærmeste naboejendom uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger er Tingvej 19. Nærmeste byzone er Rom By ca. 2.200 meter vestnordvest for ejendommen. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende i større afstand end byzone.

Generelle afstandskrav

De resterende generelle afstandskrav er overholdt.

	Afstandskrav	Reel afstand
Til enkelt vandindvindingsanlæg	25 m	430 m
Til fælles vandindvindingsanlæg	50 m	2,8 km
Til vandløb (herunder dræn) og søer	15 m	465 m
Til offentlig vej og privat fællesvej	15 m	310 m
Til levnedsmiddelvirksomheder	25 m	>300 m
Til beboelse på samme ejendom	15 m	165 m
Til naboskel	30 m	Min. 10 m

Natur og landskab

Kategori 3 natur:

Ca. 400 m syd for ejendommen ligger Klosterhede plantage som er ammoniakfølsom skov (pkt. A). I plantagen ligger der et hedeområde som ligger ca. 425 m syd for kyllingehusene (pkt. B+C). Herudover ligger der en mose ca. 685 m nordøst for ejendommen og et overdrev ca. 1,2 km sydøst for. I projektet ligger merdepositionen til kategori 3 natur på maks. 0,3 kg N/år og det mest skærpede krav på 1 kg N/år i merdeposition er dermed overholdt.

Kategori 2 natur:

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev der er beliggende mere end 2,6 km nordnordvest for ejendommen. Pga. den store afstand er der ikke regnet ammoniakdeposition til området.

Kategori 1 natur:

Nærmeste Natura 2000 område er en del af det hedeområde der er beliggende i Klosterhede Plantage (pkt. G+F). Den del af naturområdet der er beliggende indenfor Natura 2000 ligger ca. 490 m syd for ejendommen. I forhold til depositionsregningerne skal der indregnes kumulation, idet der er et husdyrbrug med en emission på mere end 5 tons NH₃/år inden for 1.000-2.500 m. Kravet til totaldeposition er dermed på maks 0,4 kg N/år. I projektet ligger totaldepositionen på 0,4 kg N/år og kravet er dermed overholdt.

Bilag A

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
G. Natura 2000	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,4
F. Natura 2000	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,4
B. Klosterhede Plantage	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,5
D. mose	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,2	0,2	0,6
E. overdrev	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,2
A. skov	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,3	0,3	0,6
C. Klosterhede plantage	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,5

Figur 2 Resultat af naturberegninger

Nærmeste beskyttede jord- og stendige ligger ca. 380 m syd for staldene. Der er en del fredede fortidsminder omkring ejendommen, nærmeste ca. 150 m nord for staldanlægget.

De to nye kyllingehuse vil blive placeret delvist inden for Skovbyggelinje. Øvrige bygge- og beskyttelseslinjer er mere end 1.000 m fra ejendommen.

En del af ejendommens matrikel er udpeget som Kulturarvsareal. Selve byggefeltet er beliggende ca. 165 fra udpegningen.

Silo til opbevaring af foder og korn

Tre siloer til hver af de eksisterende stalde på hhv. 25, 25 og 17,5 m³ samt i alt 6 siloer på hver 27,5 m³ til de nye stalde.

Der fodres med færdige foderblandinger fra foderstof, som opbevares i separat lukket silo til hver stald. Fodret i blades hel hvede efter kyllingerne når en vis alder.

Bilag A

Overblik over stalde og produktioner

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Hus 1	2121	Mekanisk ventilation	6 m	(#151536) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	2000
Hus 2	2120	Mekanisk ventilation	6 m	(#151537) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	2000
Hus 4 - nyt	2616	Mekanisk ventilation	6 m	(#151538) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	2500
Hus 3 - nyt	2620	Mekanisk ventilation	6 m	(#151539) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	2500
Sum						9000
Nudrift						
Hus 1	2121	Mekanisk ventilation	6 m	(#151540) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	2100
Hus 2	2120	Mekanisk ventilation	6 m	(#151542) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	2100
Sum						4200
8 års drift						
Hus 1	2121	Mekanisk ventilation	6 m	(#151541) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	2100
Hus 2	2120	Mekanisk ventilation	6 m	(#151543) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	2100
Sum						4200

Figur 3 Overblik over stalde og produktioner

Lugt

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Mejerivejen 17	0	NY	492	492	613,7	Ja
 Tingvej 19	0	NY	492	492	594,7	Ja
 Gammel Landevej 15	0	NY	928,2	928,2	2304,8	Ja
 Rom Hede, Rom	0	NY	1189,1	1189,1	2291,3	Ja

Figur 4 Samlet resultat af lugtberegning

Beregningerne på lugt, viser at produktionen overholde lugtgenekriterierne for både byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig.

Bilag A

Ammoniak

Ejendommens produktion giver i ansøgt drift en samlet ammoniakemission på 5.217 kg N/år. Anvendelse af varmevekslere i tre kyllingehuse reducerer ammoniakemissionen med i alt 1.443 kg N.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	5217,0	0,0	5217,0
Nudrift	3108,0	0,0	3108,0
8 års-drift	3108,0	0,0	3108,0

Figur 5 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget

Hus 1					
Produktion	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift					
(#151536) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	2000	1480,0	0,0	444,0	1036,0
Nudrift					
(#151540) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	2100	1554,0	0,0	0,0	1554,0
8 års-drift					
(#151541) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	2100	1554,0	0,0	0,0	1554,0
Hus 2					
Produktion	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift					
(#151537) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	2000	1480,0	0,0	444,0	1036,0
Nudrift					
(#151542) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	2100	1554,0	0,0	0,0	1554,0
8 års-drift					
(#151543) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	2100	1554,0	0,0	0,0	1554,0
Hus 3 - nyt					
Produktion	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift					
(#151539) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	2500	1850,0	0,0	555,0	1295,0
Nudrift - Ingen data					
8 års-drift - Ingen data					
Produktion	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift					
(#151538) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	2500	1850,0	0,0	0,0	1850,0
Nudrift - Ingen data					
8 års-drift - Ingen data					

Figur 6 Ammoniakemission og tiltag på staldafsnit

Husdyrgødning

Husdyrgødningen leveres direkte til biogasanlæg.

Bilag A

Transporter til og fra ejendommen

Transporter til og fra ejendommen sker ad Mejerivej og derfra ad Fabjerg Kirkevej eller Englundvej.

Tung transport til og fra ejendommen kan ske fra tidlig morgen til sen aften. Der tilstræbes dog, at det sker i tidsrummet 5.00 til 20.00, og ikke på søndage og helligdage.

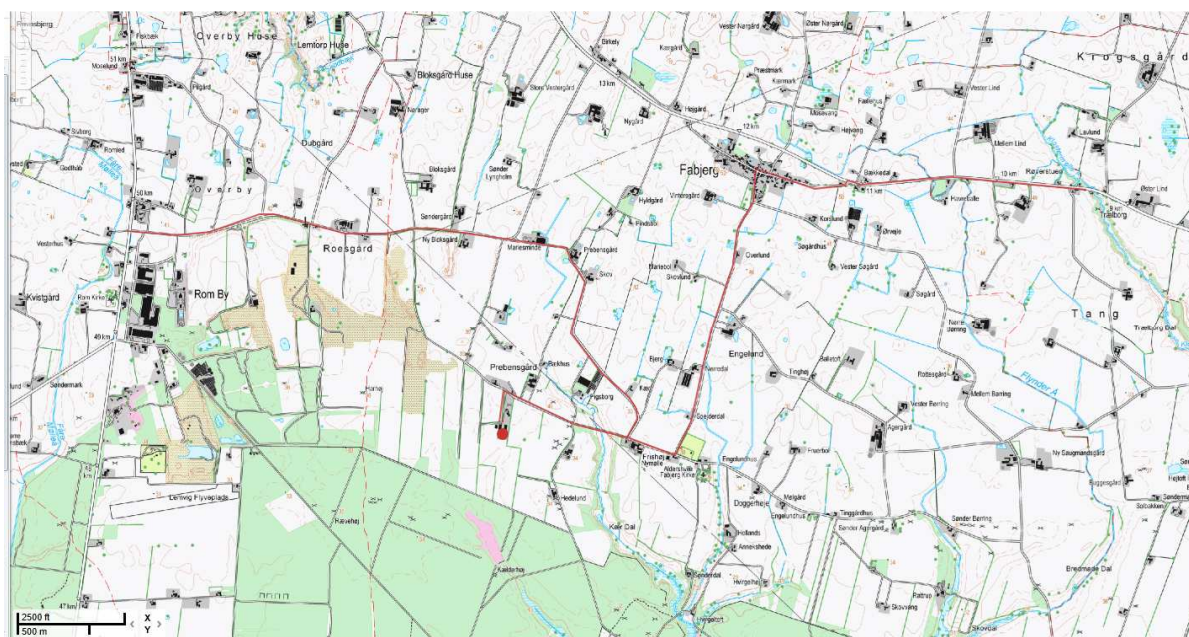
Transport oversigt

1. Vare	2. Type	3. Antal/år nudrift	3. Antal/år ansøgt
Kyllinger (leveret)	Lastbil	8-9	16
Kyllinger (slagt)	Lastbil	112	243
Døde dyr	Lastbil	25	25
Foder	Lastbil	50	80
Flis	Lastbil	10	20
Husdyrgødning	Lastbil	80	144
Antal transporter i alt		292	528

Der vil være en forøgelse af transporter til og fra ejendommen. Antallet af foderleverancer vil blive forøget med ca. 30 leveringer/år svarende ca. 1,5 foderleverancer/uge. Antallet af transporter med kyllinger til slagteriet samt transporter med husdyrgødning vil ligeledes blive forøget væsentligt.

Tallene er opgjort pr. lastbil.

Samlet set forventes det at antallet af transporter til og fra ejendommen vil stige med ca. 236 transporter, hvilket svarer til en stigning på ca. 81 %.

Bilag A

Affaldsliste

Farligt affald – kan afleveres gratis på containerpladser		
	EAK-kode	Mængder pr år
Lysstofrør & elsparepærer	20 01 21	40-80 stk
Spraydåser	16 05 04	0-10 stk
Spildolie	13 02 08	0-50 l
Pesticidrester	20 01 19	0-5 kg
Oliefiltre	16 01 07	0-5 kg
Batterier – alle typer	20 01 33	0-50 kg

Genbrugeligt affald - kan afleveres gratis på alle containerpladser		
	EAK-kode	Mængder pr år
Pap	15 01 01	10-50 kg
Papir	15 01 01	150-300 kg

Genbrugeligt affald – kan afleveres på alle		
	EAK-kode	Mængder pr år
Jern og metal	02 01 10	0-100 kg
Olietromler – tomme	15 01 04	0-5 stk
Olietanke – tomme	15 01 04	0-1 stk
Tomme sække af plast fra foder o.l.	15 01 02	0-10 kg
Plast (afdækning m.v. skal være rysterent og bundtet i håndterbare bundter)	15 01 02	100-300 kg
Paller	15 01 03	20-40 stk
Malet og/eller lakeret træ	17 02 01	0-25 kg

Klinisk risikoaffald og medicinrester – skal afleveres på apoteket		
	EAK-kode	Mængder pr år
Kanyler i særlig beholdere	18 02 02	0-1 kg
Medicinrester	18 02 08	0-1 kg

Døde dyr – skal til DAKA		
	EAK-kode	Mængder pr år
Døde dyr	02 01 02	4.000-7.000 kg

Affald – til deponi		
	EAK-kode	Mængder pr år
Asbestplader stablet på paller	17 06 05	0-50 kg

Bilag A

Affald – skal til forbrænding på kraftvarmeværk eller afleveres på containerplads

	EAK-kode	Mængder pr år
Tomme sække af papir fra foder o.l.	15 01 01	0-10 kg
Tomme, skyllede pesticiddunke	15 01 02	0-10 kg
Tomme medicinglas Gamle, rådne	15 01 07	0-2 kg

Affaldshåndtering

Døde dyr

Døde dyr opbevares i lukkede containere indtil afhentning til DAKA. Døde dyr hentes efter behov – ca. hver 14. dag.

Fast affald

Al fast affald opbevares i en container og afhentes løbende.

Olie og kemikalieaffald

Spildolie afhentes efter behov.

Oplag af olier og kemikalier

Olietanke

1. Type	2. Over /under jord	3. størrelse	4. Placering jf. figur 1	5. Årgang
Dieselolie	Over	1.200 L	I bygning 6	2004
Fyringsolie	Over	1.200 L	I bygning 5	2005
Fyringsolie	Nedgravet	5.990 L	I bygning 6	1989
Fyringsolie	Nedgravet	5.990 L	I bygning 6	1989

Dieseltanken er en låne tank fra DLG.

Kemikalier:

Ingen markdrift – så derfor ingen markkemikalier.

Forbrug:

Årsforbrug på ejendommen:

Bilag A

	Nudrift	Ansøgt
Vandforbrug (m³) i alt	Ca. 4.250 m³	Ca. 9.070 m³
- vask af stald	400 m ³	700 m ³
- drikkevand	3.800 m ³	8.320 m ³
- vask af maskiner	50 m ³	50 m ³
Energiforbrug		
- elforbrug	100.000 kWh	200.000 kWh
- fyringsolie	90.000 l	0 l
- flis	-	250 tons

Staldene opvarmes med flis i stokerfyr. Der er installeret stokeranlæg (360 kwh til stalde og 18 kwh til værksted, lager og stuehus) til opvarmning. 360 kwh anlægget er en containerløsning. 18 kwh er sat ved siden af eksisterende olieforbrændere i værksted. Oliefyrene bibeholdes som backup. **Der er etableret varmevekslere i de to eksisterende huse og der etableres ligeledes varmevekslere i et af de to nye huse. Varmevekslere reducerer forbruget af energi til opvarmning af stalde.**

Spildevand og afløbsvand

Til rengøring af slagtekyllingestaldene og forrum bruges ca. 700 m³ om året.

Efter hvert hold rengøres og desinficeres staldene, vaskevand opsamles i dag i en samletank på 53 m³. **I forbindelse med projektet etableres to nye samletanke på hver 25 m³, en ved hver stald, til opsamling af vaskevand.**

Sanitær spildevand

Der er ikke offentlig kloak på ejendommen. Nedsivningsanlæg tilkoblet septiktank fra stuehuset

Støj

Aflæsning og indblæsning af foder giver anledning til støj ca. 45 minutter pr. foderleverance.

Ventilation af staldanlæg er størst i slutningen af produktionsperioden hvor ventilationsbehovet er størst. Ventilationsbehovet er desuden afhængigt af udendørs temperatur og årstid.

Bilag A

Ventilationen er frekvensstyret og tilkoblet automatisk styringsenhed, der sikrer mod overventilation af staldene.

Øvrige støjklæder er kørsel med landbrugsmaskiner, til- og frakørsel af foder og dyr. Leverance af foder og afhentning af dyr foregår så vidt mulig indenfor normal arbejdstid på hverdage. Indfangning og læsning af slagteklare dyr kan strække sig over en hel dag. Bortkørsel af gødning foregår umiddelbart efter at stalden er tømt og tager ca. en dag.

Lysforhold

Der er lamper ved indgangsparti og større lysarmaturer ved porte som kun anvendes ved ind- og udsætning. Der er installeret lysstyring, så ledes lyset ikke er tændt unødigt. Der er ingen lysplader i staldanlægget.

Skadedyr

Der er aftale med autoriseret firma om skadedyrs bekæmpelse

Der er ikke umiddelbart fluegener fra dybstrøelsen.

Der er aftale med autoriseret firma om rottebekæmpelse.

Oplysninger om virksomhedens valg af bedste tilgængelige teknik

BAT:

<i>Management</i>		
1	GLP (God Landmands Praksis):	<i>Stald:</i> Datalogning af foderforbrug, vandforbrug, dødelighed, tilvækst og ventilation.
		<i>Mark:</i> Markplan, gødningsplan, sprøjteplan.
<i>Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:</i>		
2	Foder:	BREF: der anvendes fasefodring afhængig af dyrenes udvikling. Fasefodring er indregnet i normtallene og derfor benyttes normtallene i www.husdyrgodkendelse.dk .
3	Staldindretning:	Slagtekyllinger produceres i gulvdrift, dybstrøelse som er eneste staldsystem i Danmark til produktion af slagtekyllinger.
4	Forbrug af vand og energi:	Vand: Den primære kilde til vandspild er utætte vandnipler. Disse efterses dagligt, så vandspild minimeres. Dette er en del af god management.
		<i>Energi:</i> Lysstyring og lysdæmpning, samt frekvensstyret ventilation gør at strømforbruget holdes på et minimum. Ventilationssystemet er computerstyret og tilpasset produktionen for at sikre optimal køretid.
5	Lager:	Dybstrøelse opbevares i markstak
6	Udbringning:	Bredspredt udbringning er bedste og eneste udbringningsform, når det handler om fjerkrægødning, og er derfor BAT.

Bilag A

Management slagtekyllinger

Baggrund

Slagtekyllingeproduktionen er en meget specialiseret produktion. Hver producent råder ofte over flere huse, og nogle gange også over flere ejendomme med slagtekyllinger.

En slagtekylling udruges på specielle rugerier, og leveres til produktionsbesætningen som daggammel kylling. Ved indsætning vejer den ca. 45 g, efter 35 – 40 dage i produktions stalden vejer kyllingen mellem 1.700 og 2.250 g og er klar til at blive slagtet.

Normalt bruges 4-10 dage mellem hvert hold til vask og klargøring, det betyder, at der kan produceres 6 - 9 hold hvert år i hver stald. Hvis der er flere stalde på samme ejendom, kører de normalt med samme alder, det er en strategi for vaccination og sygdomskontrol på ejendomsniveau.

Dyrevelfærd

Dyrene passes og opstaldes efter kravene i bekendtgørelsen om hold af slagtekyllinger "Bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion. Bekendtgørelse nr. 1047 af 13. august 2018".

Produktionsperiode og den daglige drift

Slagtekyllingeproduktionen foregår efter princippet alt ind alt ud. Længden af en produktionsperiode er ca. 35-40 dage fra indsættelse af de daggamle kyllinger til de leveres på slagteriet. Herefter følger en tomgangsperiode, som er ca. 6-8 dage. Der kan gennemsnitligt gennemføres 8,5 hold slagtekyllinger pr. år i et hus.

Efter hvert hold rengøres stalden grundigt med vand og desinficeres. Rengøringen starter med, at al strøelse fjernes fra stalden og køres til oplagring i for eksempel en afdækket markstak. Herefter vaskes stald og inventar. Specielt rengøres ventilation udvendig og indvendig, ligesom udendørs fodersiloer tømmes. Stald, forrum og arealer ved udgange desinficeres.

Efter tomgangsperioden, hvor stalden står tom og rengjort, gøres klar til nye dyr. Klargøringen består blandt andet af: opvarmning og udtørring af stalde, inventaret samles og afprøves og der tilføres en ny strøelse i en passende mængde på gulvet. Der anvendes halm, spåner eller spagnum som strøelsesmateriale. Minimum 2 dage før de nye dyr skal indsættes i stalden øges opvarmningen til ca. 33 °C. Det sikrer de daggamle kyllinger en blid overgang, når de bliver leveret direkte fra rugeriet.

I den første del af produktionsperioden er varme vigtig. Det er desuden vigtigt med en vis fugtighed i stalden, for ellers får kyllingerne problemer med en for lille vandoptagelse. I de første tre uger af produktionsperioden er det hensigtsmæssigt, at den relative fugtighed ligger mellem 60 til 70 %, mens den relative fugtighed i de resterende uger af produktionsperioden bør ligge mellem 40 til 60 %. Definitionen af en god strøelse er, at den er tør og løs gennem hele produktionsperioden. Dette kan opnås ved at styre ventilationen efter både temperatur og den relative fugtighed i stalden.

Foder og rent vand er vigtig, for at opnå en optimal produktivitet. I løbet af 2-3 uger sænkes temperaturen til 18- 22 °C. Der anvendes lysprogrammer

Bilag A

og foderfaser for at opnå den ønskede udvikling på den ønskede tid. Vand- og fodersystemer tilpasses hele tiden til dyrenes udvikling og størrelse.

Den daglige pasning består i at tilse dyrene og at sørge for at foder, vand og klima er optimalt i forhold til dyrenes udvikling. Der indsamles døde dyr og der foretages inspektion mindst to gange daglig. Drikkesystemet efterses regelmæssig, så der altid er frisk drikkevand.

Når kyllingerne er slagteklare indfanges og flyttes de ved hjælp af fangemaskiner og transportkasser til slagteriet. Indfangningen foregår normalt med maskiner, som fylder kyllingerne i kasser. Kasserne stables på lastbilen. Lastbilen er indrettet til transport af slagtekyllingerne, dvs. klima under kørslen kan reguleres, ligesom på og aflæsning foregår uden fare for dyrene. Belægningen i kasserne tilpasses, så dyrene ikke lider overlast under transporten. Når kasserne er tømte på slagteriet, vaskes og desinficeres både kasserne og det øvrige transport- og indfangningsmateriel.

Når stalden er tømte skal den rengøres på ny og gøres klar til næste hold kyllinger. Tømning foregår indenfor nogle timer, rengøring og vask af stalden foregår typisk i løbet af 1 – 2 dage.

Udbredelse af teknikken

Denne staldtype er den eneste, som anvendes til slagtekylling produktion i Danmark. I udlandet findes systemer, hvor dyrene holdes i etager, disse er uden strøelse og har derfor ikke så stor dyrevelfærd som den Danske model med gulvdrift. Kravet til strøelsen og kontrol af trædepuder sikre at der forbliver fokus på dyrevelfærd gennem korrekt og optimal drift af produktionen.

Helhedsvurdering af staldsystemet

Staldene tilbyder gode forhold for dyrene. I starten opvarmes staldanlæg til høj temperatur for at imødekomme kyllingens krav. I løbet af vækstperioden ændres klima og temperatur i forhold til dyrenes velbefindende. Der kan foretages uddynding i slutningen af produktionen, det er et tiltag som kan bruges for at optimere slagteriernes behov for råvarer. Hvis uddynding anvendes er det kun to – tre dage mellem leverancerne. Det normale er alt ind alt ud, hvor alle dyr indsættes samtidig og leveres til slagt samme dag. Dyrenes krav til fodring og vandoptag optimeres hele tiden og med adgang til strøelse på gulvet er der også beskæftigelse til dyrene. Systemet vurderes at opfylde dyrenes behov, da dyrene holdes på dybstrøelse som tillader naturlig skrabeadfærd. Indretning, foder og vandsystemer sikre den optimale produktion, dødeligheden og sundheden er vigtige parametre, og det er vigtigt at kunne levere en ensartet kylling af høj kvalitet til slagt.

Gødningshåndtering

Gødningshåndteringen består i fjernelse af hele gødningsmængden fra stald efter hvert hold. Der er ingen lagring af gødningen, da denne køres direkte til biogasanlæg efter udmugning. Der er tale om 100 % dybstrøelse, når det er slagtekyllinger. Der anvendes halm, spåner eller spagnum som strøelsesmateriale.

Risici

Redegørelse for mulige uheld

Bilag A

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: ventilationssvigt, forkerte foderblandinger, uheld ved transport eller lagring af husdyrgødning. Der er tale om en produktion med dybstrøelse som efter endt produktionsrunde køres direkte til biogas-anlæg. Derfor er der ikke risiko for afstrømning fra lager.

Minimering af risiko for uheld

Der er etableret en alarm på ventilationsanlægget således, at der i forbindelse med driftsstop bliver iværksat nødventilation i anlæggene. Indlægs-sedler bliver kontrolleret ved leveringen af foder, og ved driftsstop på foder-anlægget bliver alarmen aktiveret. Det tilstræbes at opbevare, transportere husdyrgødningen uden spild undervejs. Et eventuelt spild vil efterfølgende blive fjernet.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Forkert foder bliver udskiftet så snart, der er kendskab til fejlløse. Ventilations- og foderanlægget vil blive tilset umiddelbart efter, at alarm for driftsstop er modtaget. Evt. spild af husdyrgødning bliver opsamlet og der gøres tiltag så videre spredning stoppes. Ved større uheld alarmeres 112 og myndighederne kontaktes.

Egenkontrol

- Der benyttes en staldtavle og logbog i tilknytning til produktionen. Daglig føres logbog over produktionsresultater, vand- og foderforbrug.
- I logbog noteres uregelmæssigheder i forhold til driften; f. eks. strømssvigt, ventilationssvigt.
- Kyllingeproduktionen følger KIK-systemet.
- Der bliver årligt udarbejdet gødningsplaner/regnskaber.
- Der sker løbende vedligeholdelse af produktionsudstyr efter behov.

Ved ophør af drift

Ved ophør af produktionen, hvor denne ikke overdrages til ny ejer, vil gødning og foderrester blive fjernet. Stalde vil blive rengjort og desinficeret. Kemikalierester bortskaffes i overensstemmelse med det til enhver tid gældende regulativ for farligt affald i Lemvig Kommune.

Ændringer i ejerforhold af produktionen og ejendommen, som vil medføre overdragelse af ansvarlighed for driften og dyrene samt vedligeholdelse af ejendommen, vil blive meddelt til tilsynsmyndigheden.

Foder

Der anvendes tørfoder med fytase til kyllingerne. Fodernormerne følges, og der anvendes fasefodring, så fodret er tilpasset kyllingernes alder og udviklingstrin.

Staldindretning

Bilag A

BAT og staldsystemer, fjerkræ

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der forskellige definitioner på, hvad BAT er. Der er både referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) og teknologibladene.

BAT-niveauet er i it-skemaet beregnet til 5.810 kg N/år. Den faktiske ammoniakemission ligger ligeledes på 5.217 kg N/år og ligger dermed 593 kg N under BAT-niveauet og BAT er dermed overholdt.

Teknologilisten

Der findes til dato et teknologiblad, der vedrører slagtekyllingeproduktion. Varmeveksler fra Rokkedahl Energi reducerer ammoniakfordampningen fra stalden med 30 %.

Der er etableret varmevekslere i de to eksisterende stalde og der etableres varmeveksler i en af de nye stalde.

BAT og ventilation:

Ved nye stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at anvende naturlig ventilation, hvor dette er muligt. For mekanisk ventilerede stalde er det BAT, at reducere energiforbruget ved at optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Øget modstand i ventilationssystemer undgås ved at holde ventilationssystemet rent.

Der anvendes frekvensstyret ventilation, som hindrer overventilering. Øget modstand i ventilationssystemer undgås gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans ved holdskifte.

Vand og energi

Energi:

Der bruges varmetilførsel til kyllingestaldene ved hvert holdskifte. Inden de daggamle kyllinger indsættes varmes stalden op til 33 grader for at give kyllingerne optimale betingelser. Temperaturen i stalden reduceres løbende i takt med kyllingernes udvikling.

Strøm

Der anvendes primært strøm til ventilation i produktionen.

For at maksimere effekten af ventilationen rengøres ventilationens mekaniske dele (herunder luftkanaler og fans) ved hvert holdskifte. Dette noteres i logbog.

For at undgå overventilation og dermed ekstra strømforbrug er der en styring af anlægget. Der kan regulere i forhold til temperatur, luftfugtighed og kurvestyring (indsætningsdato/vægtinterval). Ventilationsdata logges i styringscomputer.

Elforbruget er hovedsageligt knyttet til ventilation af staldene. Forbruget ændres ikke i forbindelse med revurderingen.

Belysning

Der vælges belysning, som tager hensyn til elforbruget og dyrevelfærd.

Bilag A

Belysningen styres af lysprogram, der sikrer, at lyset i stalden stimulerer vækst og trivsel. Der vil være en glidende overgang fra lys til mørke i stalden. Der er ikke vinduer eller lysplader i produktionsdelen.

Tilvalg af BREF

Timerindstilling: Belysningen reguleres i forhold til kyllingernes adfærd og alders- / udviklingstrin.

Længden af lysperioden følger en forudbestemt kurve, som tager hensyn til dyrenes alder og udviklingstrin.

Staldbelysningen er styret separat.

Vandforbrug

Vask

Staldene rengøres efter hvert hold kyllinger. Rengøringen vil blive afsluttet med en desinfektion.

Vask af maskiner foregår på ejendommen.

Drikkevand

Drikkenipler placeres højt for at lette hønerens vandoptagelse og minimere vandspild. Spildrender anvendes primært ved slagtekyllinger.

Kontrol

Det er BAT at reducere energiforbrug og vandforbrug ved at gøre alt det følgende:

- Anvende lavenergi-belysning
- Ventilere staldene optimalt
- Rengøring af stald og udstyr efter hver produktionscyklus eller batch.
- Udførelse af regelmæssigt kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Registrering af vandforbrug gennem måling af forbrug.
- Detektering og reparation af lækager.

Opbevaring

Normen for opbevaring af dybstrøelse er en markstak.

Nul-alternativ:

Fortsætte med produktionen i de to nuværende stalde.

Alternativ

Bygge en samlet stald på 5.000 m². Dette er fravalgt da den valgte staldstørrelse giver den bedste total økonomi.

Bilag 1

Kortudsnit med bygninger og matrikelskel fra www.husdyrgodkendelse.dk, skema 210 155.

Bilag 2

Bestående og ny afskærmende beplantning omkring ejendommen er skitseret med grønne felter. Den vestlige stald forskydes cirka 5 meter mod øst i forhold til det viste.

Driftssystem

 Version 1
 Dato: 15.03.2011
 Side 1 af 7

Slagtekyllinger

Resumé

Ammoniakfordampning	Der er defineret to staldtyper, hvor den eneste forskel er staldarealet (Samme belægningsgrad, 40 kg/m ²). Ammoniakudledningen fra de to staldtyper er beregnet med en produktionsperiode på 35 dage og med 8,5 hold kyllinger pr. år. Staldtype 1 med et nettoareal på 1.920 m ² og med en produktion på 326.400 kyllinger pr. år har en ammoniakemission på 2.683 kg NH ₃ /år. Staldtype 2 med et nettoareal på 2.850 m ² og med en produktion på 479.400 kyllinger pr. år har en ammoniakemission på 3.940 kg NH ₃ /år.
Lugt fra stald	Lugtemissionen ligger på 400 OU ₂ /s pr. 1.000 kg kylling, hvilket er det estimat, som anvendes i programmet Husdyrgodkendelse.dk.
Emission af miljøfremmede stoffer	Ingen undersøgelser.
Energi og ressourceforbrug	Den største ressource er elforbrug til ventilation, dernæst anvendes en del varme til opvarmning i den første uge.
Arbejdsmiljø	Der er perioder med varme og støvede forhold, der er dog ikke behov for konstant ophold i staldrum, der kan benyttes åndedræts- og høreværn.
Smitterisiko	Der er tale om en produktion med meget høj biosecurity ¹ , staldanlægget lukkes ved indsatning af nye dyr og åbnes først igen når dyrene er leveret til slagteri.
Dyrevelfærd	Systemet har med den rette management høj dyrevelfærd, da dyrene går på dybstrøelse og har mulighed for at udføre naturlig skrabeadfærd.
Affald og spildevand	Ingen betydning.
Miljøfremmede stoffer	Der anvendes sæbe og andre rengøringsmidler i forrummet og ved indgang til staldanlægget. Efter hver vask desinficeres stald, forrum og fodersiloer.
Oplagring af gødning	Dybstrøelsen lagres i en markstak.
Driftssikkerhed	Staldanlægget sikres mod ventilationssvigt. Strømsvigt er staldsystemets største trussel. Der er ingen risiko for udstrømmende gødning, da der er tale om dybstrøelse.
Etableringsomkostning	1.920 m ² netto er beregnet til: 5.200.000,- 2.850 m ² netto er beregnet til: 6.700.000,-
Referencestaldsystem	Dette system er referencestaldsystemet. Fastgulv med dybstrøelse er eneste staldsystem til slagtekyllingeproduktion i Danmark. Strølestype kan variere (træsplåner, halm, spagnum).

Denne teknologidredning er udarbejdet af AgroTech A/S for Miljøstyrelsen.

¹ Biosecurity dækker over sikkerheden for at der ikke kommer fremmed smitte ind i anlægget. Des flere barrierer som skal passeres før der er direkte adgang til dyrene, jo højere biosecurity. Biosecurity er at holde flokken isoleret fra smitte.

Definitioner/forklaringer:

- Stald: bygning med vægge og tag som yder nødvendig beskyttelse for dyrene
- Forrum: rum hvor igennem der opnås adgang til staldrum.
- Service rum: rum som indeholder de nødvendige tekniske installationer til stalden
- Anlæg: stald og tilhørende inventar med evt. udearealer
- Gulvareal: staldens indvendige mål. Indvendige areal hvor inventar mm er placeret.

Faktaboks - Slagtekyllinger

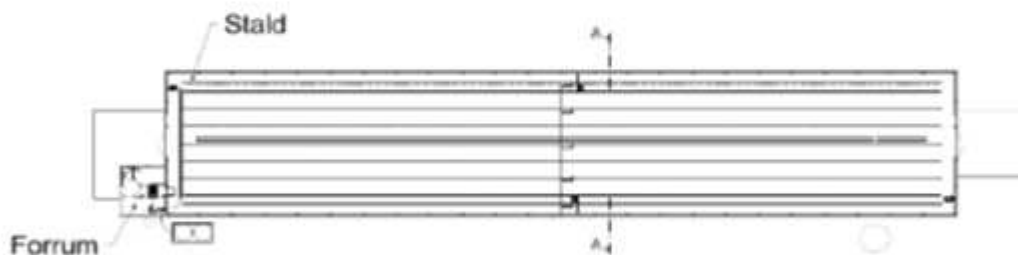
- Belægning i stald maksimal belægning: 40 kg/m² i hver rotation
- Skrabearbejde: hele det tilgængelige areal er med strøelse
- Gødningstype: 100 % dybstrøelse

Beskrivelse af driftssystemet for slagtekyllinger

Formålet med denne produktion er at levere slagteklare kyllinger til forarbejdning og konsum.

Indretning af en slagtekyllingestald

Slagtekyllingestalden består af et fast gulv. Inventaret består af foder- og vandstrenger, som er placeret på langs ned gennem stalden (Se figur 1 og 2). Ventilationssystemet er typisk undertryks- eller ligetrykventilation.

Figur 1. Skitse af en slagtekyllingestald bestående af forrum og staldrum. I staldrummet er foder- og vandsystemet illustreret.

Slagtekyllinger

Figur 2. En slagtekyllingestald, hvor foder- og vandstrengenes placering kan ses (Foto: Videncentret for Landbrug, Fjerkræ).

Vandsystemet kan enten være drikkenipler med eller uden spildbakke. Der er ligeledes to fodersystemer at vælge imellem: foderskåle og rendefodring (figur 3). Både foder- og vandstrengene hæves i takt med kyllingernes vækst gennem produktionsperioden.

Figur 3. Billedet til venstre viser en foderstreng med foderskåle og billedet til højre viser fodersystemet rendefodring (Foto: Videncentret for Landbrug, Fjerkræ).

Belægningsgraden for slagtekyllinger ligger på 40 kg kyllinger pr. m² netto (Lov om ændring af lov om hold slagtekyllinger, Lov nr. 714 af 25. juni 2010). I tabel 1 er to forskellige slagtekyll-

Slagtekyllinger

lingestalde angivet, de anvendes som referencer til teknologibladerne beskrevet for miljøteknologier til slagtekyllingestalde:

Tabel 1. Arealet for to staldtyper er angivet.

	Bruttoareal, m ²	Nettoareal, m ²	Antal dyr, stk.
Slagtekyllingestald 1	2.000	1.920	38.400
Slagtekyllingestald 2	3.000	2.850	56.400

Beregning af etablerings- og driftsomkostninger er foretaget for to staldstørrelse på hhv. 2.000 og 3.000 m² hvilket er størrelser der er optimale i forhold til inventar- og byggepriser.

Produktionsperiode og den daglige drift

Slagtekyllingeproduktionen foregår efter princippet alt ind alt ud. Længden af en produktionsperiode er ca. 35-40 dage fra indsættelse af de daggamle kyllinger til de leveres på slagteriet. Herefter følger en tomgangsperiode, som er ca. 8 dage. I tomgangsperioden er der ingen dyr på ejendommen. Der kan i gennemføres 8 - 8,5 hold slagtekyllinger pr. år i et hus.

Efter hvert hold rengøres stalden grundigt med vand og desinficeres. Rengøringen starter med, at al strøelse fjernes fra stalden og køres til oplagring i for eksempel en afdækket markstak. Herefter vaskes stald og inventar. Specielt rengøres ventilationen udvendig og indvendig, ligesom udendørs fodersiloer tømmes. Stald, forrum og arealer ved udgange desinficeres.

Efter tomgangsperioden, hvor stalden står tom og rengjort, gøres der klar til nye dyr. Klargøringen består blandt andet af: opvarmning og udtørring af stalde, inventaret samles og afprøves, der tilføres en ny strøelse i en passende mængde på gulvet. Der anvendes halm, spåner eller spagnum som strøelsesmateriale. Minimum 2 dage før de nye dyr skal indsættes i stalden øges opvarmningen til ca. 33 °C. Det sikrer de daggamle kyllinger en blid overgang, når de bliver leveret direkte fra rugeriet.

I den første del af produktionsperioden er varme vigtig. Det er desuden vigtigt med en vis fugtighed i stalden, for ellers får kyllingerne problemer med vandoptagelsen. I de første tre uger af produktionsperioden er det hensigtsmæssigt, at den relative fugtighed ligger mellem 60 til 70 %, mens den relative fugtighed i de resterende uger af produktionsperioden bør ligge mellem 40 til 60 %. I sidste del af perioden er det vigtigt der ikke er fugtigt i stalden. Dette er primært for at sikre en god strøelse. Definitionen af en god strøelse er, at den er tør og løs gennem hele produktionsperioden. Dette kan opnås ved at styre ventilationen efter både temperatur og den relative fugtighed i stalden.

Foder og rent vand er vigtig, for at opnå en optimal produktivitet. I løbet af 2-3 uger sænkes temperaturen til 18- 22 °C. Der anvendes lysprogrammer og foderfaser for at opnå den ønskede udvikling på den ønskede tid. Vand- og fodersystemer tilpasses hele tiden til dyrenes udvikling og størrelse.

Den daglige pasning består i at tilse dyrene og at sørge for at foder, vand og klima er optimalt i forhold til dyrenes udvikling. Der indsamles døde dyr og der foretages inspektion mindst to gange daglig. Drikkesystemet efterses regelmæssig, så der altid er frisk drikkevand.

Når kyllingerne er slagteklare indfanges og flyttes de ved hjælp af fangemaskiner og transportkasser til slagteriet. Indfangningen foregår normalt med maskiner, som fylder kyllingerne i kasser. Kasserne stables på lastbilen. Lastbilen er indrettet til transport af slagtekyllingerne, dvs. klimaet kan reguleres under kørslen, ligesom på og aflæsning foregår uden fare for dyrene.

Når stalden er tømt skal den rengøres på ny og gøres klar til næste hold kyllinger. Tømning foregår indenfor nogle timer. Rengøring og vask af stalden foregår typisk i løbet af 1 - 2 dage.

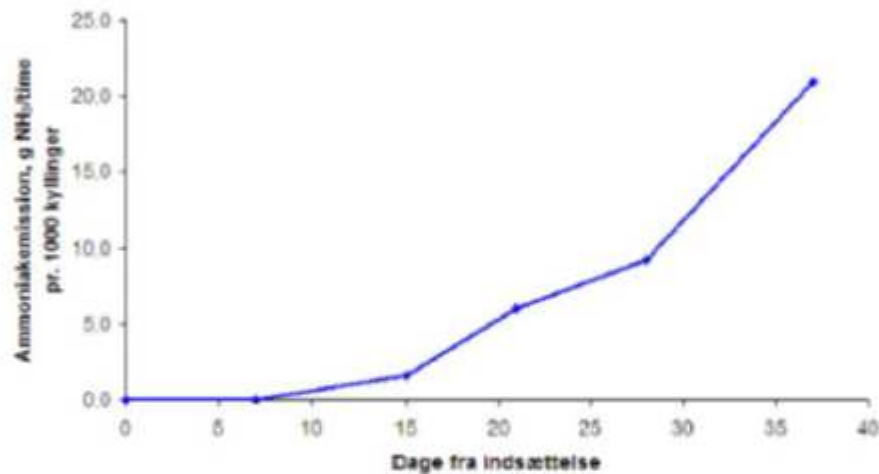

Gødningshåndtering

Gødningshåndteringen består i fjernelse af hele gødningsmængden fra stalden efter hvert hold. Lagringen foregår som markstak eller ved direkte udkørsel af gødningen på marken. Der er tale om 100 % dybstrøelse. Der anvendes halm, spåner eller spagnum som strøelsesmateriale.

Ammoniak

Forsøg viser, at der først sker en ammoniakfordampning fra ca. dag 15 i produktionsperioden af slagtekyllinger (Hansen, 2008). I figur 4 er ammoniakemissionen afbilledet for et hold slagtekyllinger i perioden september/oktober.

Figur 4. Ammoniakemissionen for et hold slagtekyllinger registreret i perioden september/oktober (Hansen, 2008).

Der vil derfor være en periode på ca. tre uger (en tomgangsperiode på en uge samt de første to uger af produktionsperioden), hvor ammoniakkoncentrationen i afgangsluften er meget begrænset.

Der er foretaget en beregning for, hvor stor ammoniakudledningen er for de to staldtyper. I beregningen er der taget udgangspunkt i en produktionsperiode på 35 dage og hvor der gennemføres 8,5 hold pr. år. Beregningen er baseret på normtal 05/06 for slagtekyllinger og resultatet kan ses i tabel 2.

Tabel 2. Udledning af ammoniak fra de to staldtyper.

Staldtype	Bruttoareal, m ²	Nettoareal, m ²	Stk. kyll./år	Staldtab/100.000 produceret dyr, kg NH ₃	Producerede dyr/DE	NH ₃ -fordampning, kg/år
1	2.000	1.920	326.400	822	3.000	2.680
2	3.000	2.850	479.400	822	3.000	3.940

Slagtekyllinger

Lugt

Lugt opgøres som maksimum total masse dyr/stald, hvilket ofte er svarende til 40 kg kyllinger pr. m² ganget med staldens areal. Lugtemissionen ligger på 400 OU_l/s pr. 1.000 kg kylling, hvilket er det estimat, som anvendes i programmet *Husdyrgodkendelse.dk*.

Der findes undersøgelser som viser højere lugtemissioner (Gómez, 2008), men disse målinger stammer fra tre staldanlæg med en produktion, som ikke er repræsentativ for den danske slagtekyllingeproduktion. Der er store variationer i forsøget, hvor der udelukkende er målt på de to sidste uger af produktionsperioden. Resultaterne i dette forsøg ses der, derfor bort fra.

Emission af miljøfremmede stoffer

Ingen dokumenterede undersøgelser.

Arbejdsmiljø

Der er perioder med varme og støvede forhold. Der er dog ikke behov for konstant ophold i staldrummet. Der kan benyttes åndedræts- og høreværn.

Dyrevelfærd

Dyrene passes og opstaldes efter kravene i: *Lov om hold slagtekyllinger*, Lov nr. 336 af 16. maj 2001; *Lov om ændringer af lov om hold slagtekyllinger*, Lov nr. 714 af 25. juni 2010; *Bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion*, Bekendtgørelse nr. 757 af 23. juni 2010.

Energi og ressourceforbrug

Der er i normtal for 2005/2006 angivet følgende foder- og vandforbrug for produktion af en 35 dages kylling (Plantedirektoratet, 2006):

Foderforbruget ifølge normtal 2005/06, 2,98 kg/produceret kylling
Vandforbruget ifølge normtal 2005/06, 5,4 L/produceret kylling

Strøelse: 1 kg/m² staldareal for hver indsætning.

Udbredelse af teknikken

Denne staldtype er den eneste, som anvendes til slagtekylling produktion i Danmark. I udlandet findes systemer, hvor dyrene holdes i etager, disse er uden strøelse og har derfor ikke så stor dyrevelfærd som den danske model med gulvdrift. Udenlandsk produktion i systemer med gulvdrift gennemføres ofte uden udmugning mellem hold, hvorfor ammoniakniveauet vil være højere, og derfor kan resultater sjældent overføres direkte til danske forhold. Kravet til strøelsen og kontrol af trædepuder sikrer, at der forbliver fokus på dyrevelfærd gennem korrekt og optimal drift af produktionen.

Helhedsvurdering af staldsystemet

Staldene tilbyder gode forhold for dyrene. I starten opvarmes staldanlægget til en høj temperatur for at imødekomme kyllingens krav. I løbet af vækstperioden ændres klima og temperatur i forhold til dyrenes velbefindende. Der kan foretages udynding i slutningen af produktionen, det er et tiltag som kan bruges for at optimere slagteriernes behov for råvarer. Hvis udynding anvendes er der to – tre dage mellem leverancerne. Det normale er alt ind alt ud, hvor alle dyr indsættes samtidig og leveres til slagt samme dag. Dyrenes krav til fodring og vandoptag optimeres hele tiden og med adgang til strøelse på gulvet er der også beskæftigelse til dyrene. Systemet vurderes at opfylde dyrenes behov, da dyrene holdes på dybstrøelse som tillader naturlig skrabadfærd. Indretning, foder og vandsystemer sikre den optimale produktion, dødeligheden og sundheden er vigtige parametre, og det er vigtigt at kunne levere en ensartet kylling af høj kvalitet til slagt.

Slagtekyllinger

Etableringsomkostninger

Etableringsomkostningerne for de to staldtyper er beregnet til følgende:

1.920 m² med en pris på 5.200.000 kr., hvilket svarer til 2.708,- pr. m² netto.

2.850 m² med en pris på 6.700.000 kr., hvilket svarer til 2.351,- pr. m² netto.

Litteratur

Bekendtgørelse nr. 757 af 23. juni 2010: *Bekendtgørelse om hold af slagtekyllinger og rugægsproduktion.*

Gómez, A. (2008): Ammoniak- og lugtemission fra slagtekyllingestalde. AgroTech A/S. Udredningsrapport udarbejdet for Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret, Fjerkræ.

Hansen, M. J. (2008): Kemisk luftrensning ved en slagtekyllingestald – undersøgelse og demonstration af TLV-Ammon. Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret.

Lov nr. 336 af 16. maj 2001: *Lov om hold slagtekyllinger*

Lov nr. 714 af 25. juni 2010: *Lov om ændringer af lov om hold slagtekyllinger.*

Plantedirektoratet (2010): *Vejledning om gødskning og harmoniregler.* Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

MELT indstilling om optagelse på Miljøstyrelsens Teknologiliste

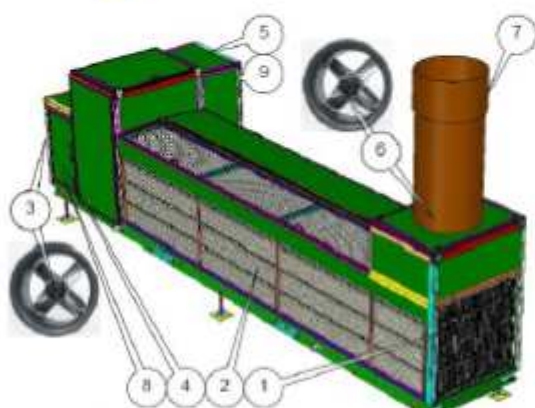
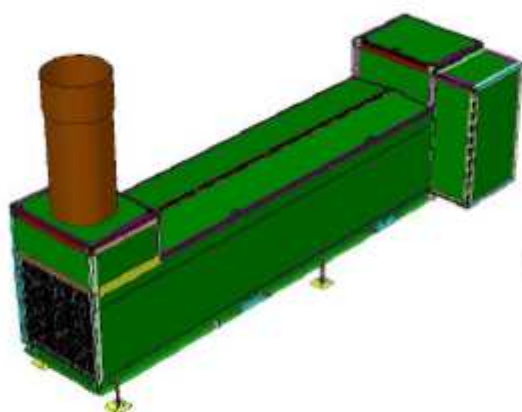
Ansøger	Rokkedahl Energi
Ansøgningsdato	10. april 2014
Navn på Teknologi	Agro Clima Unit (ACU) Clima+ 200, type 2.5, Varmeveksler til fjerkræstalde
Dialog med ansøger	<p>I forbindelse med ansøgningen har testplanen været til høring hos MELT eksperterne, og testplanen er tilrettet på baggrund af MELT eksperternes kommentarer.</p> <p>Efter gennemført test, har ETA-Danmark modtaget testrapporten udarbejdet af Teknologisk Institut/Agrotech, som har været til høring hos MELT eksperterne. Testrapporten er ligeledes tilrettet på baggrund af MELT eksperternes kommentarer.</p> <p>Den oprindelige ansøgning omfatter udarbejdelsen af en VERA erklæring og på baggrund af VERA erklæringen skulle der udarbejdes en indstilling til optagelse på Miljøstyrelsens Teknologiliste.</p> <p>På grund af forsinkelsen i processen omkring VERA erklæringen er det aftalt med Rokkedahl Energi, at udarbejde nærværende indstilling på baggrund af testrapporten ud fra principperne om opfyldelse af teknologilisteniveauet.</p>
MELT indstilling	Agro Clima Unit (ACU) Clima+ 200, type 2.5, Varmeveksler til fjerkræstalde anbefales at kunne optages på Miljøstyrelsens Teknologiliste med en reduktion af ammoniakemissionen på 30 % i slagtekyllingestalde.
Begrundelse for indstilling	<p>Agro Clima Unit (ACU) Clima+ 200, type 2.5 er testet i slagtekyllingestalde i overensstemmelse med betingelserne beskrevet i VERA Test Protocol for Livestock Housing and Management Systems, version 1 2011-29-08 (VERA, 2011).</p> <p>Den testede model – type 2.5 - har en kapacitet på 22.300 m³t⁻¹ og er testet i to slagtekyllingestalde med henholdsvis ca 31.000 og ca 37.000 kyllinger. Horisontale ventilatorer med en samlet kapacitet på hhv. 42360 og 87600 m³h⁻¹ var monteret under taget og sørgede for intern fordeling af staldluft og varmeveksler-luft. De benyttede stalde var udstyret med et traditionelt undertryksventilationssystem med vægventiler til at håndtere den del af ventilationsbehovet der ligger udover varmevekslerens kapacitet.</p> <p>Verifikation af Agro Clima Unit (ACU) Clima+ 200, type 2.5 har påvist en ammoniakemissionsreducerende effekt på 30 %. Verifikationen har ikke påvist nogen lugtreducerende effekt. Teknologien vurderes ikke at have indflydelse på støvemissionen, hvorfor støvemission ikke har været genstand for verifikation.</p> <p>Agro Clima Unit (ACU) Clima+ 200, type 2.5 udnytter energien i udsugningsluften fra stalden til at opvarme indsugningsluften ved hjælp af et varmevekslingssystem. Derudover består systemet af et luftcirkulationssystem i stalden med henblik på at fordele varmevekslersystemets luftindtag samt øge lufthastigheden over gulvoverfladen. Se bilag 1 - <i>beskrivelse af teknologien</i> - for en nærmere beskrivelse af teknologien. Princippet for ammoniakreduktionen er udtørring af dybstrøelsen ved hjælp af luft/luft-varmeveksling i kombination med det interne luftcirkulationssystem. Den fundne ammoniakreducerede effekt vurderes i væsentlig grad at bero på det forhold, at luften i kontrolstaldene tilføres fugt via gasforbrænding, samt at det interne luftcirkulationssystem øger lufthastigheden over gulvoverfladen, hvilket øger udtørringen af dybstrøelsen, hvorved nedbrydningen af urinsyre til ammoniak forsinkes.</p>

Anbefalet tekst til Teknologilisten	<p>Agro Clima Unit (ACU) Clima+ 200, har en ammoniak emissionsreducerende effekt på 30 % i traditionelle slagtekyllingestalde. Denne effekt forudsætter, at varmeveksleren opfylder 2 kapacitetskrav;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mindst $0,6 \text{ m}^3 \text{ h}^{-1}$ kylling⁻¹ og • Mindst $0,3 \text{ m}^3 \text{ t}^{-1}$ per kg kylling ved maksimal belægning. <p>Samt at den samlede kapacitet af recirkulerende ventilatorer er:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mindst $1,3 \text{ m}^3 \text{ h}^{-1}$ kylling⁻¹ og • Mindst $0,65 \text{ m}^3 \text{ h}^{-1}$ per kylling.
MELT eksperter	Oplysninger om MELT-eksperter kan oplyses ved henvendelse til Miljøstyrelsen.
Indstilling sendt til Miljøstyrelsen	2016-06-24
Miljøstyrelsens afgørelse	Miljøstyrelsen har den 24. august 2016 tilsluttet sig indstillingen fra MELT

Bilag 1 – beskrivelse af teknologien

Varmevekslerens op bygning fremgår af nedenstående tegning:

HEAT EXCHANGER

Use:

The heat exchanger is designed to exhaust warm air from a house while and at the same time blowing fresh air into a house. The warm air preheats the fresh air inside the heat exchanger.

Construction:

The heat exchanger consists of:

- 1 Filters
- 2 Air tubes
- 3 Intake ventilator
- 4 Intake ventilator box
- 5 Air return box
- 6 Extraction ventilator
- 7 Exhaust chimney

Attached to the heat exchanger are:

- 8 Electrical cabinet
- 9 Air measuring unit

The heat exchanger has standard dimensions (l x h = 9 meter x 2.3 meter) except for the width. The width of the heat exchanger determines its maximum capacity. The heat exchanger is available in 4 widths:

ACU 1,0 m	9.400 m ³ /hour
ACU 1,5 m	13.700 m ³ /hour
ACU 2,0 m	18.400 m ³ /hour
ACU 2,5 m	22.300 m ³ /hour

Process:

The extraction ventilator exhausts warm air

ACU Clima + 200, type 2.5 har en maximal luftkapacitet på 22.300 m³ luft h⁻¹. I de første uger af produktionscyklus, når behovet for opvarmning er høj, og behovet for luftskifte (ventilation) er lav, bliver luftstrømmen gennem ACU normalt gradvist øget fra 10 til 100% af sin maksimale luft kapacitet. I den sidste del af produktionscyklus, når behovet for ventilation er højere end den maksimale kapacitet af ACU-systemet, sker ventilationen af stalden ved både ACU systemet og tagventilationen. I varmeperioder vil ventilationen suppleres med gavventilation.

Luft trækkes gennem ACU og transporteres til tagryggen på stalden. Fra rygningen bliver luften fordelt til for- og bagsiden af stalden ved hjælp af yderligere in-house ventilatorer for at forbedre fordelingen af den friske og opvarmet luft inde i fjerkræstalden. Den blandede luft bliver af ventilatorer trukket ud i af begge

---

ender af stalden langs rygningen. Den blandede luft trækkes derefter af ACU enheden mod midten af stalden over fjerkræ og gyllelag.

Bilag 5

Kortudsnit med beskyttet natur fra www.husdyrgodkendelse.dk, ansøgningskema 210 155.

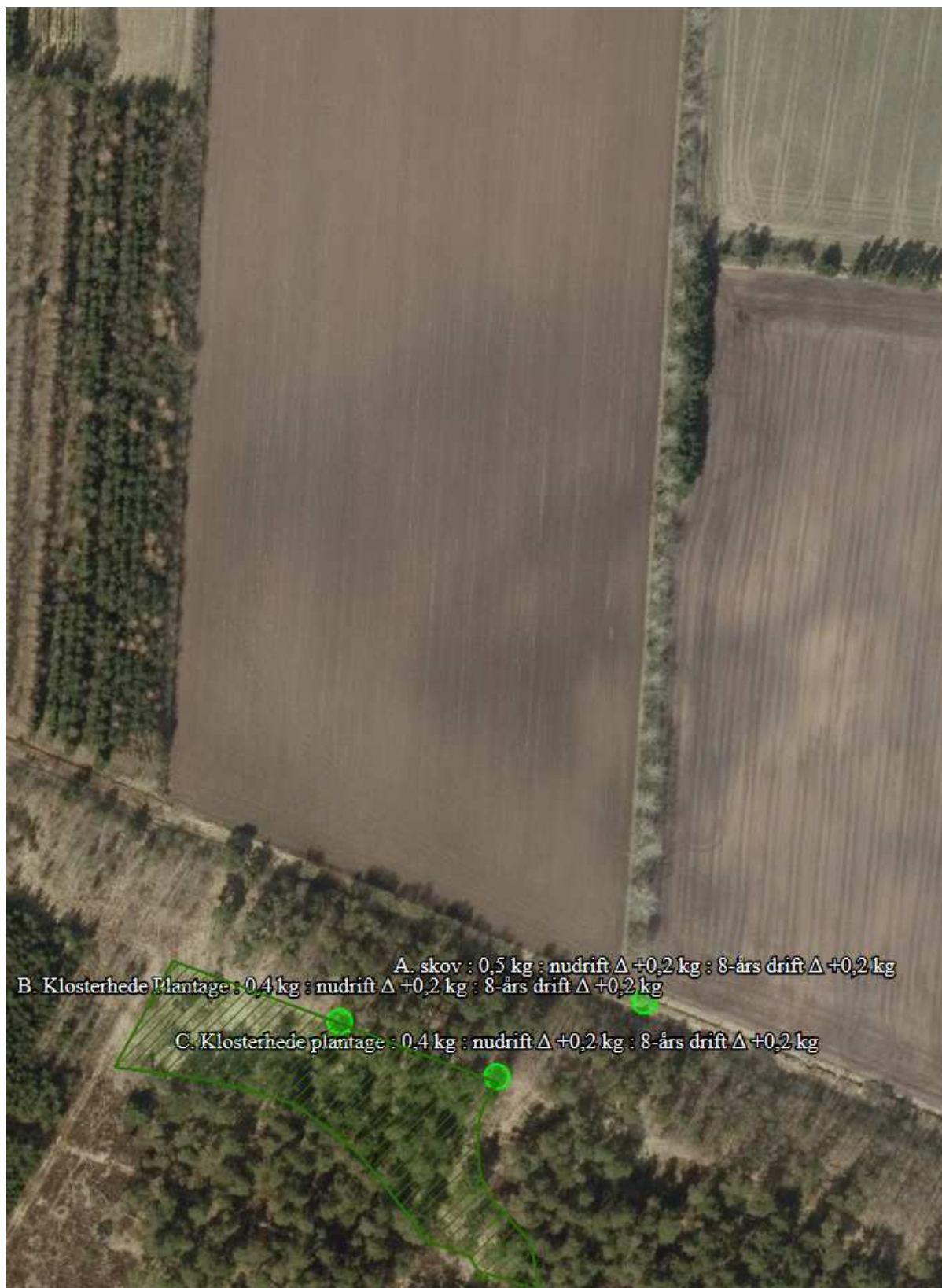

Bilag 6

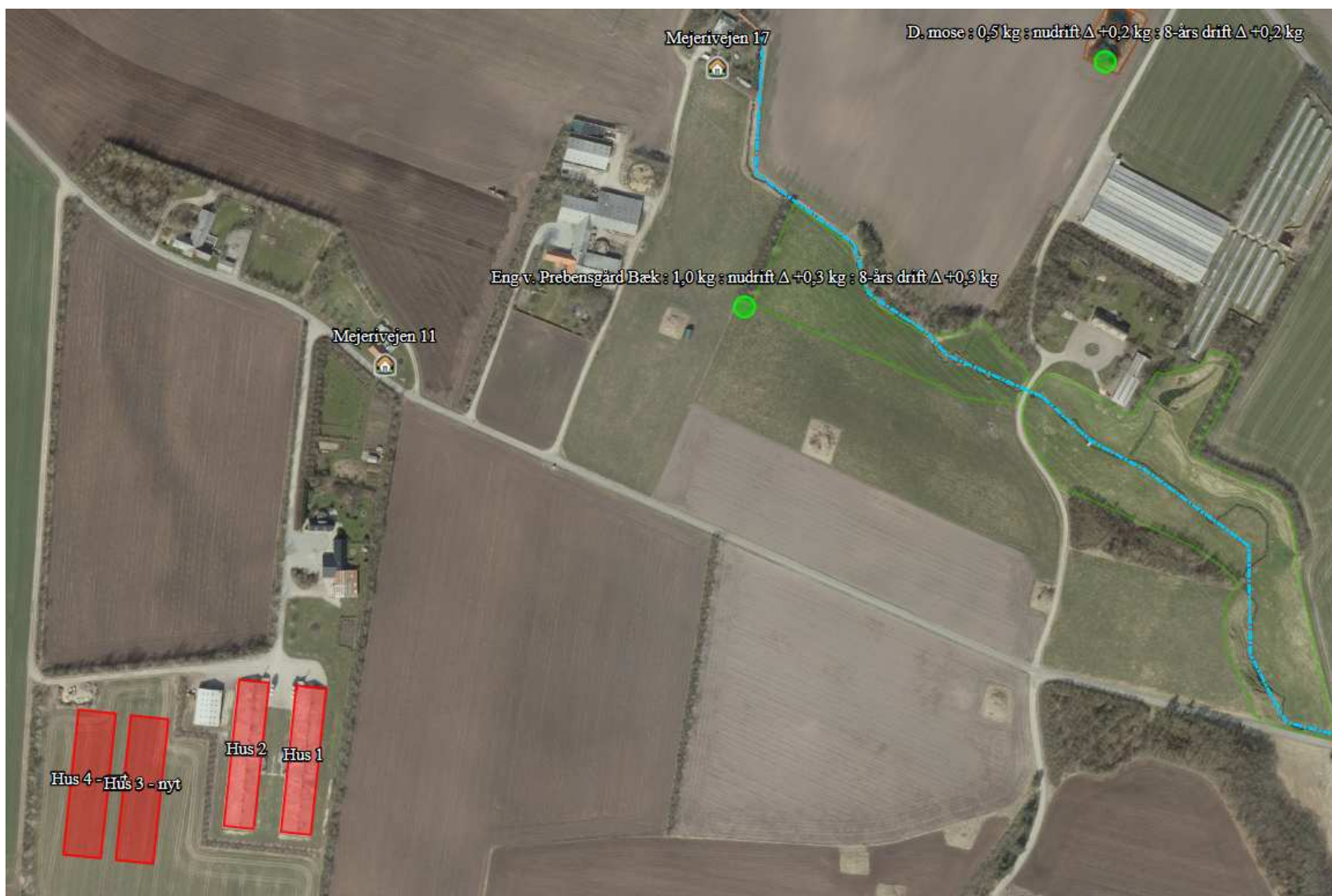
Ammoniakdepositionsberegninger til kategori 1-natur og Natura 2000.
Kortudsnit fra www.husdyrgodkendelse.dk, skema 210 155.
Naturtypen er tør hede, habitatnaturtype 4030. Gul markering er hedeom-
rådet, grøn skravering er Natura 2000-område 224.

Bilag 7

Ammoniakdepositionsberegninger til kategori 3-natur, tilgroet lysåben skov.
Kortudsnit fra www.husdyrgodkendelse.dk, skema 210 155.

Bilag 8

Ammoniakdepositionsregninger til kategori 3-natur og øvrig beskyttet natur. Kortudsnit fra www.husdyrgodkendelse.dk, skema 210 155. Naturtyperne er hede og fersk eng.

Bilag 9

Husdyrbruget markeret med rød medfører skærpet totaldepositionskrav til kategori 1-natur. De tre husdyrbrug med orange markering og husdyrbruget med grøn markering udløser ikke skærpet ammoniakkrav.